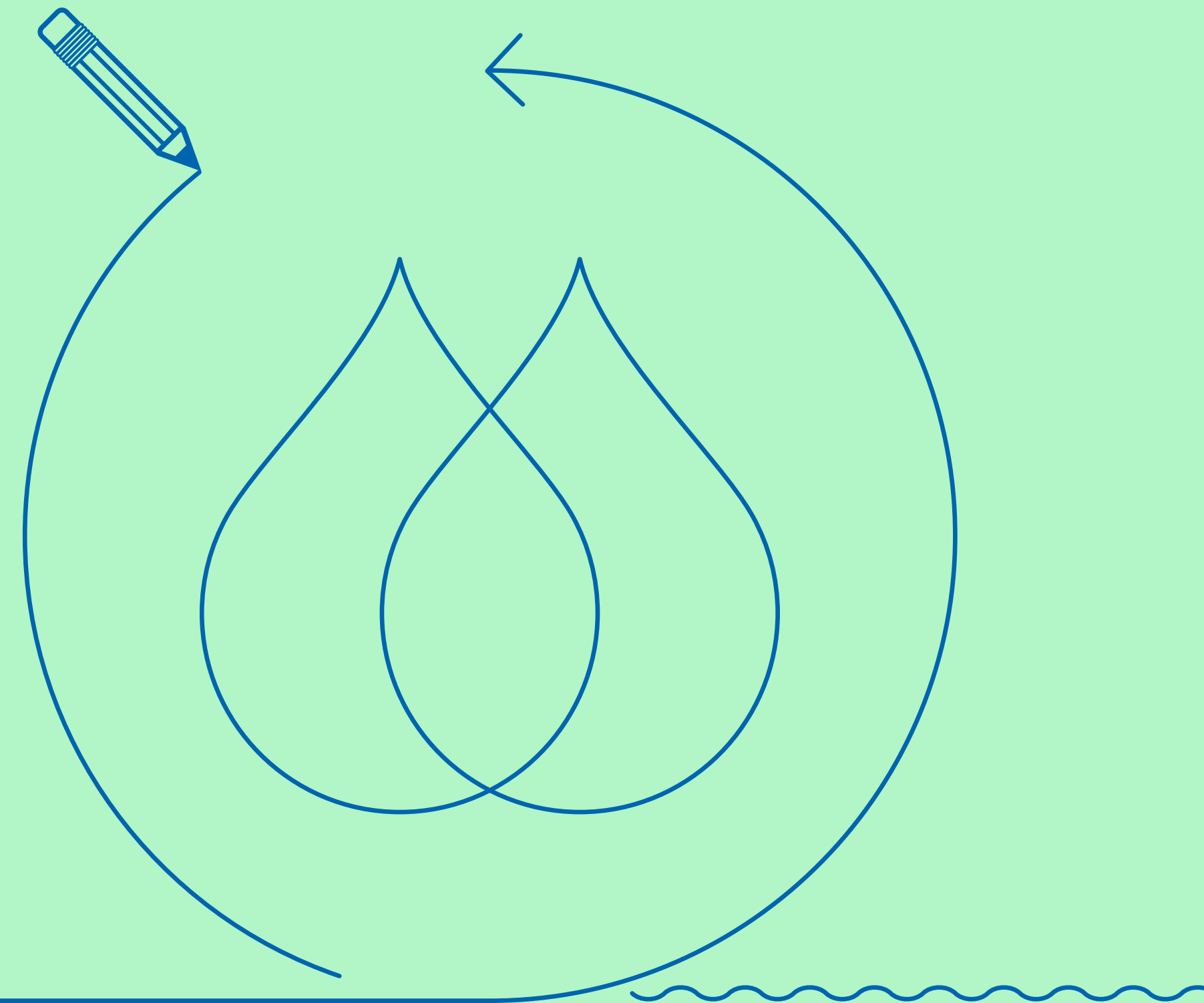

Jaarverslag 2025 en Uitvoerings- programma 2026

Team Vergunningverlening en Handhaving, januari 2026

Met ons dagelijks werk zorgen we dat we veilig leven met water, dragen we bij aan schoon en gezond water en is er voldoende water in elk seizoen. Om dat zo te houden geven we advies, verlenen we vergunningen, is er toezicht en treden we als dat nodig is handhavend op.

Advies

Nederland is een waterrijk land. Bouwen en ontwikkelen in gebieden kan niet (meer) zomaar. Het waterschap wil in alle fasen van een plan het ‘waterverhaal’ vertellen en adviserend zijn. Zodat we als gezamenlijke overheden ons inspannen voor een goede fysieke leefomgeving. Ook geven we advies aan de Omgevingsdienst over lozingen op het riool om de werking van onze zuiveringen te beschermen.

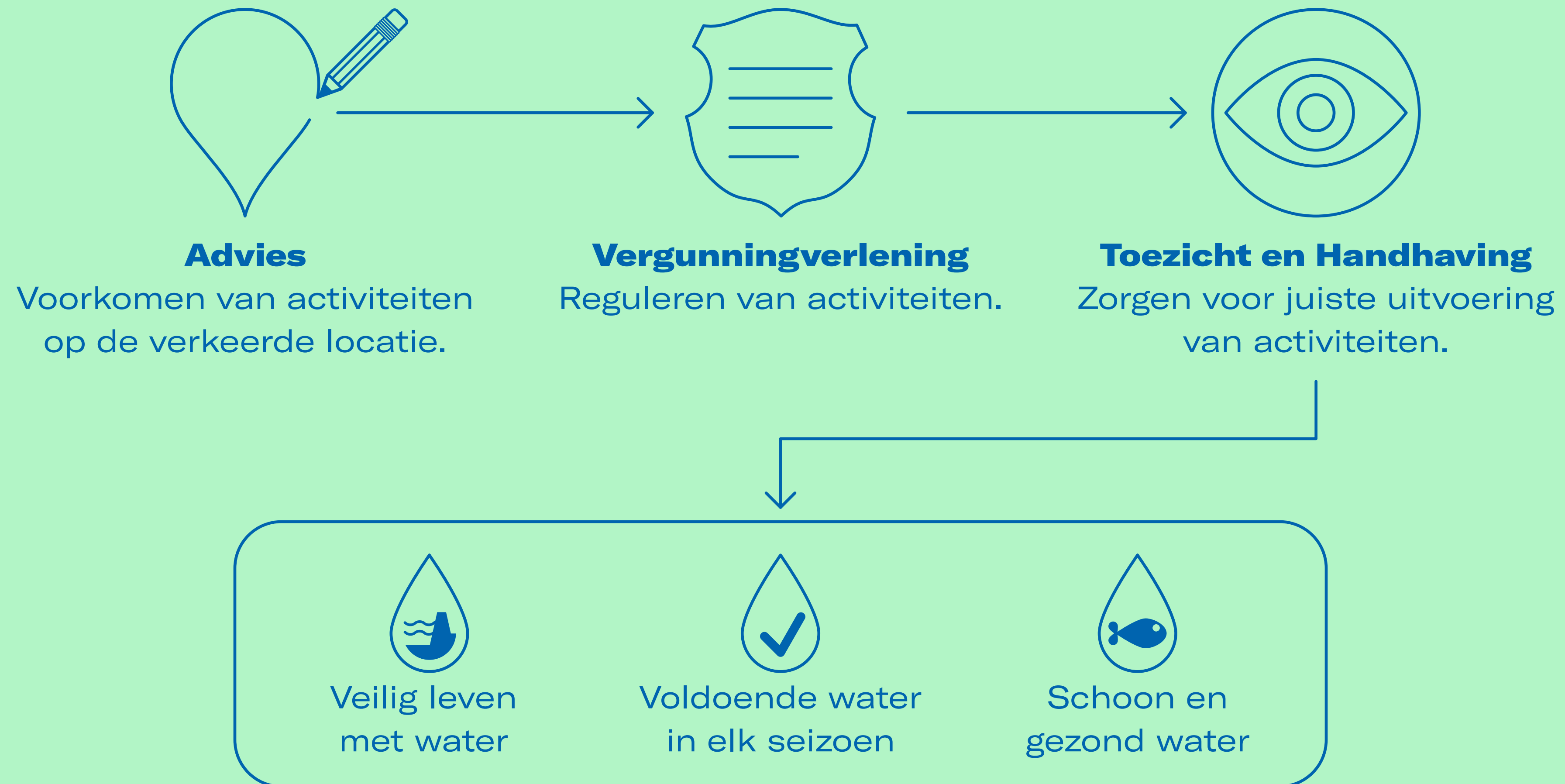
Vergunning aanvragen

Voor veel activiteiten in de buurt van dijken, water en grondwater is een vergunning nodig of moet je een melding doen. Via Omgevingsloket kun je direct een vergunning aanvragen voor allerlei activiteiten in, op, boven of bij dijken, watergangen, grondwater- en oppervlakte-watersystemen. Daarnaast zijn door onze regelanalist voor alle activiteiten in onze Waterschapsverordening ‘Vergunningchecks’ in het Omgevingsloket beschikbaar gesteld.

Toezicht en Handhaving

In Nederland hebben we regels voor water en bodem. Een aantal van onze medewerkers controleren of bedrijven en mensen zich houden aan deze regels. Ze geven ook voorlichting over de regels die gelden voor water en bodem. Dit doen we via bedrijfsbezoeken, nieuwsbrieven en presentaties. Dat doen we omdat we overtredingen zoveel mogelijk willen voorkomen.

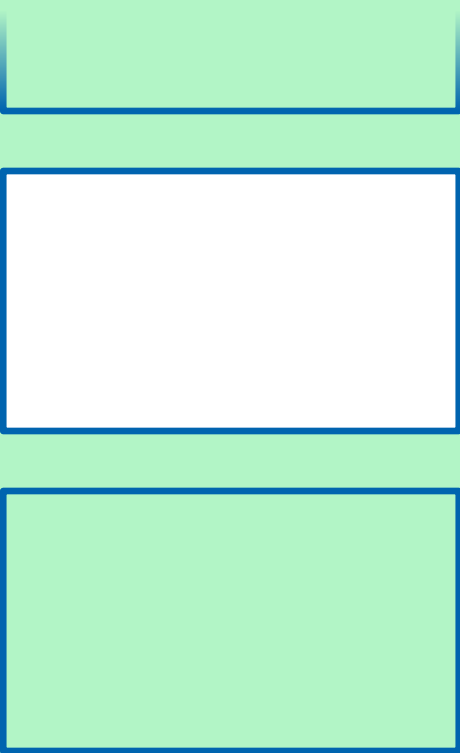
Doelen & Instrumenten

Leeswijzer:

Inhoud	
In de linkerkolom van deze infographic ziet u het jaarverslag met de resultaten van Vergunningverlening en Handhaving voor 2025 .	In de rechterkolom vindt u het uitvoeringsprogramma voor 2026 .

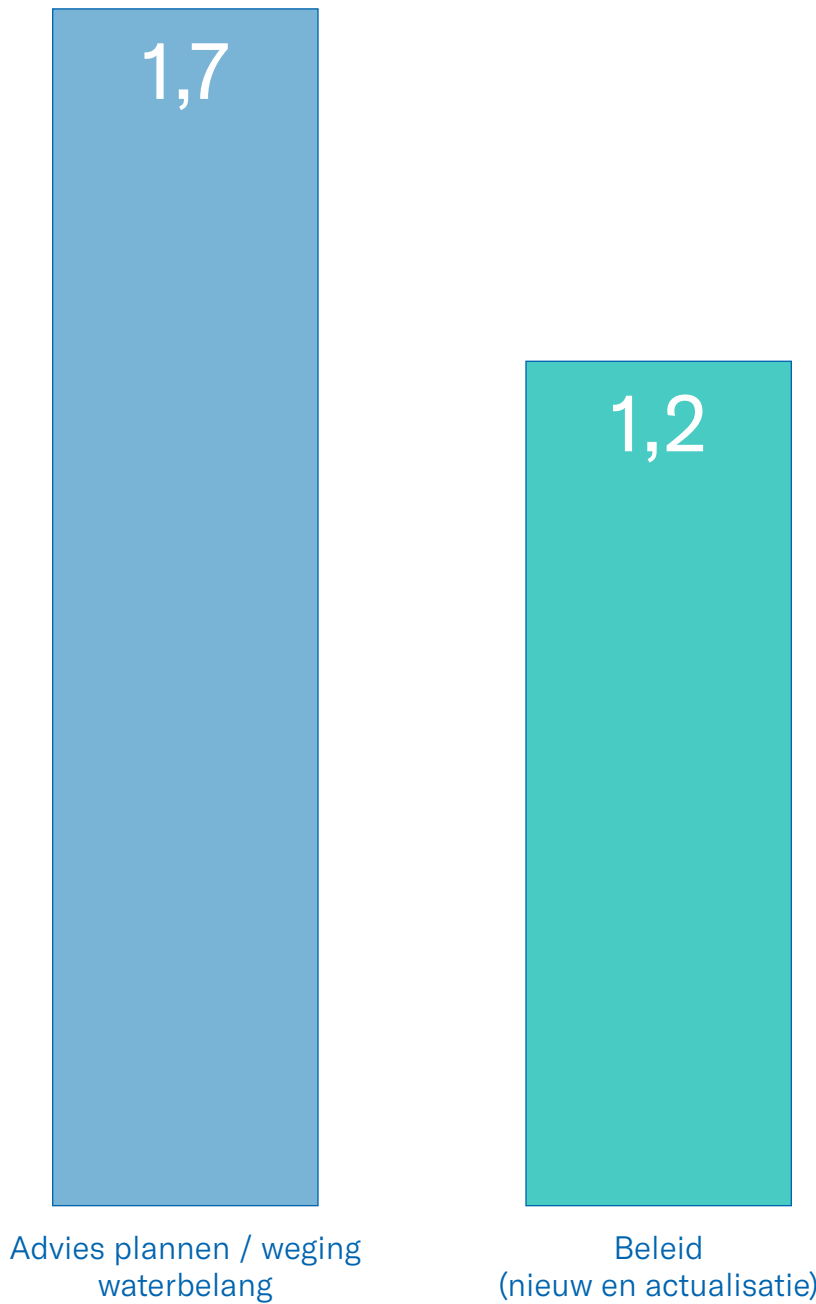

Op de **een na laatste pagina** staan de **aanbevelingen** die op basis van het jaarverslag zijn gedaan voor het **programma van 2026**.

Formatie planadvies en actualiseren beleid 2025

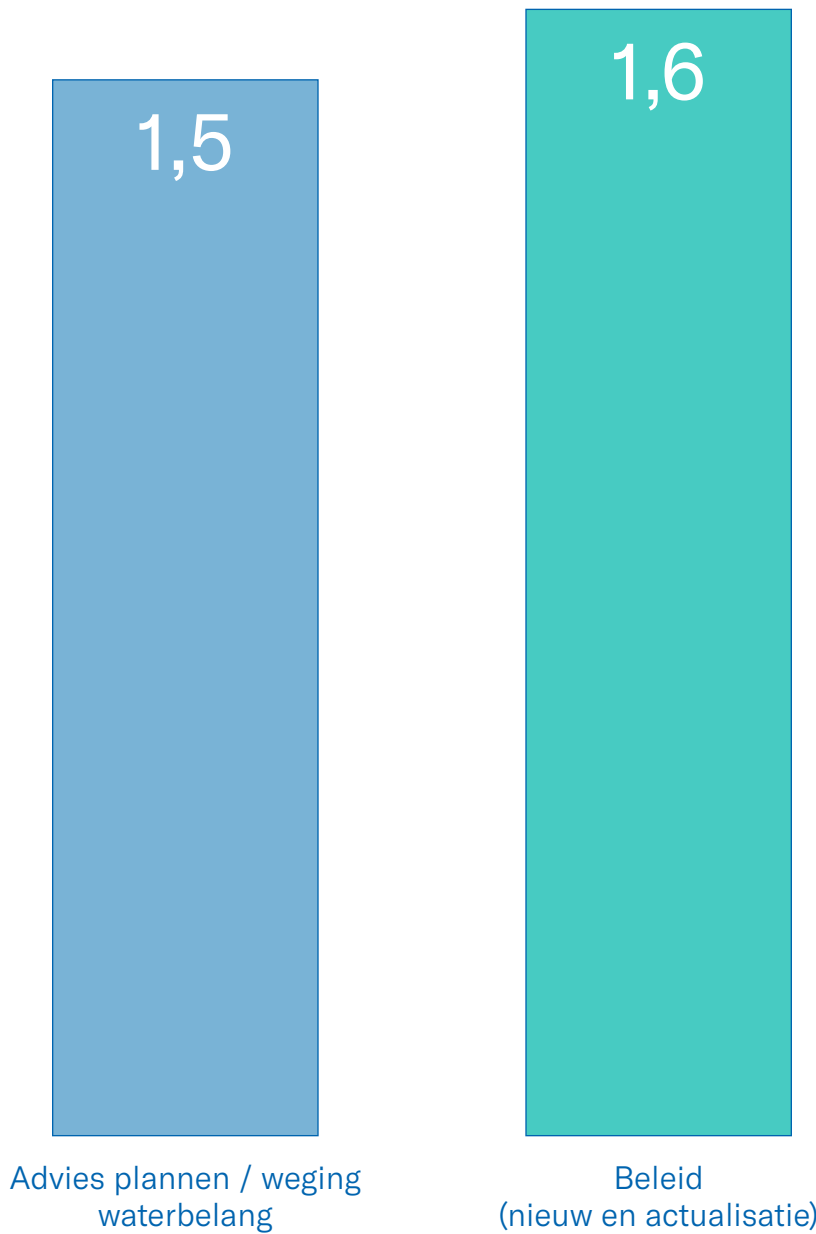
Fte Advies en Beleid

Weging van het waterbelang (voorheen de ‘Watertoets’) is een onderdeel van een goede ruimtelijke ordening. ‘Water en bodem sturend’ is daar een essentieel onderdeel van. Daarom zoeken we continu de samenwerking met andere overheden op, want we willen zo vroeg als mogelijk betrokken worden bij ruimtelijke plannen.

Formatie planadvies en actualiseren beleid 2026

Fte Advies en Beleid

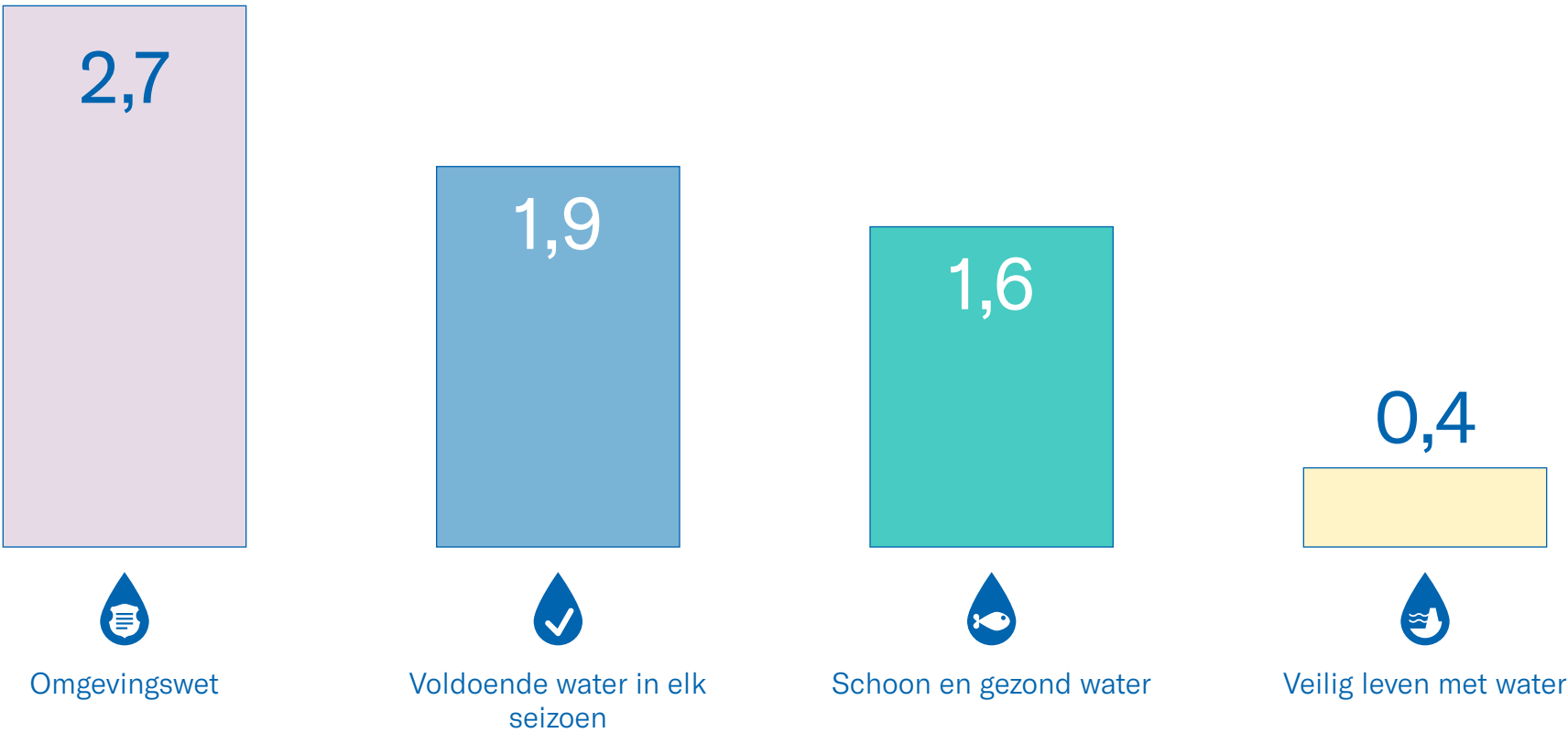

We blijven investeren in een goede samenwerking met de gemeenten, provincies en ontwikkelaars van ruimtelijke plannen. Er wordt vooral ingezet op de implementatie van nieuw beleid: WPG (Wet Politie Gegevens), aquathermie, dempingen, waterkwaliteitsbeleid. Daarvoor wordt 600 uur aan capaciteit ingehuurd.

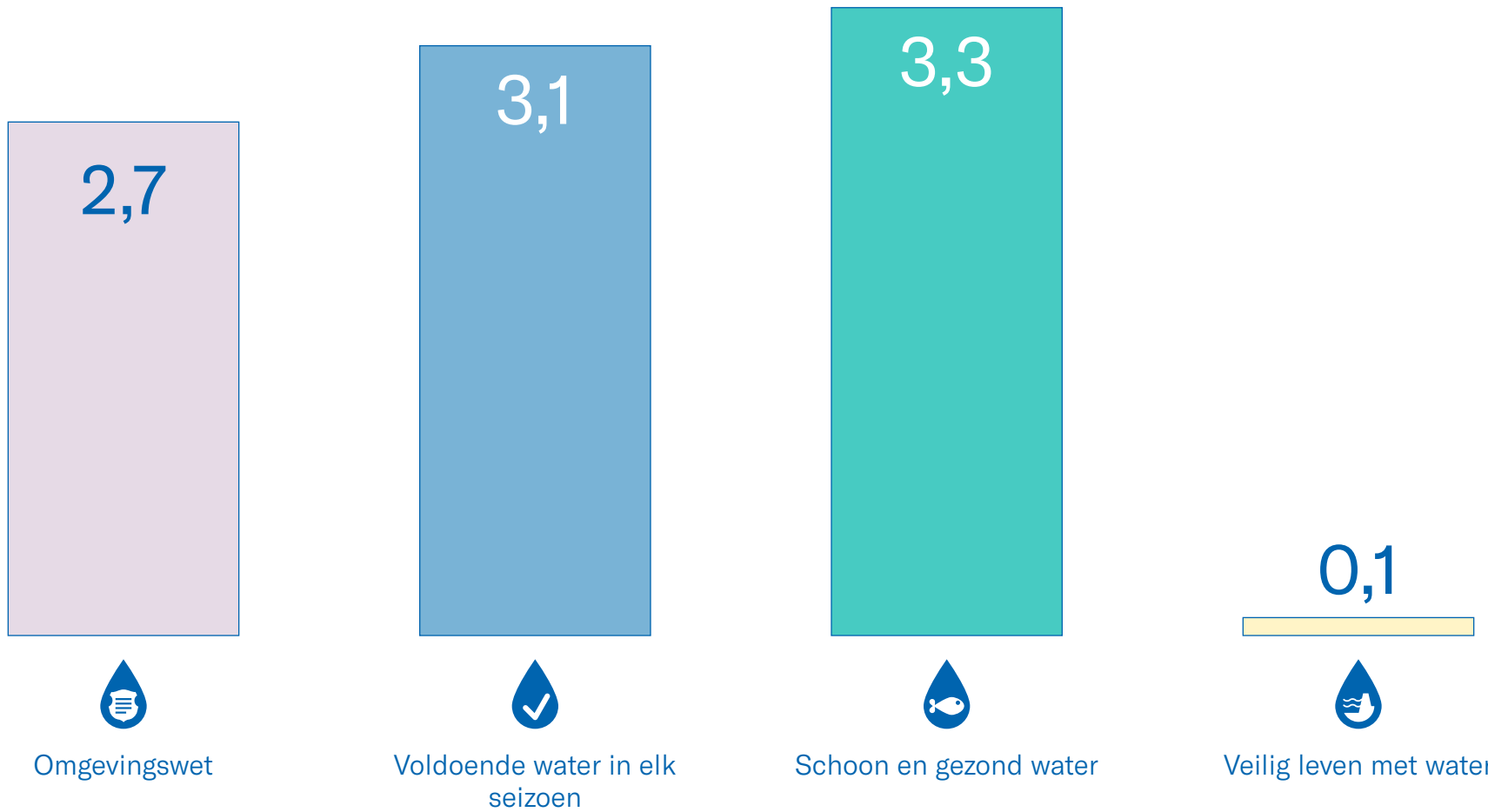
Formatie vergunningverlening per onderwerp 2025 (1/2)

Fte Vergunningverlening per thema

Formatie vergunningverlening per onderwerp 2026 (1/2)

Fte Vergunningverlening per thema

Formatie vergunningverlening per onderwerp 2025 (2/2)

Fte Vergunningverlening per thema

- Alweer 2 jaar geleden is de Omgevingswet in werking getreden. We werken nu met nieuwe Rijksregels en de Waterschapsverordening. Aanvragen worden ingediend via het Digitale Stelsel Omgevingsloket (DSO). Daarnaast is de afstemming met andere overheden anders vormgegeven en geïntensiveerd. Ons zaakstelsel XxlInc, dat eind september vorig jaar is geïmplementeerd, is daarop ingericht.
- Vanaf 2024 is de Waterschapsverordening al enkele keren aangepast. De regelanalist zorgt daarbij voor het digitaal toegankelijk maken en wijzigen van de Waterschapsverordening, waaronder het actualiseren van de werkingsgebieden. Daarnaast beheert en verbetert de regelanalist middels ‘toepasbare regels’ de vergunningchecks en meldings- en aanvraagformulieren in het Omgevingsloket.
- Het invoeren van de Omgevingswet heeft niet gezorgd voor vereenvoudiging en vermindering van het werk voor vergunningverlening. Daarnaast bleek het voor enkele activiteiten noodzakelijk algemene regels om te zetten in vergunningplicht.
- Het actualiseren van waterkwaliteitsvergunningen heeft een hoge prioriteit. In 2025 stond dat op gespannen voet met de beschikbare capaciteit. Eind 2025 is het uiteindelijk gelukt om extra capaciteit aan te trekken.

Formatie vergunningverlening per onderwerp 2026 (2/2)

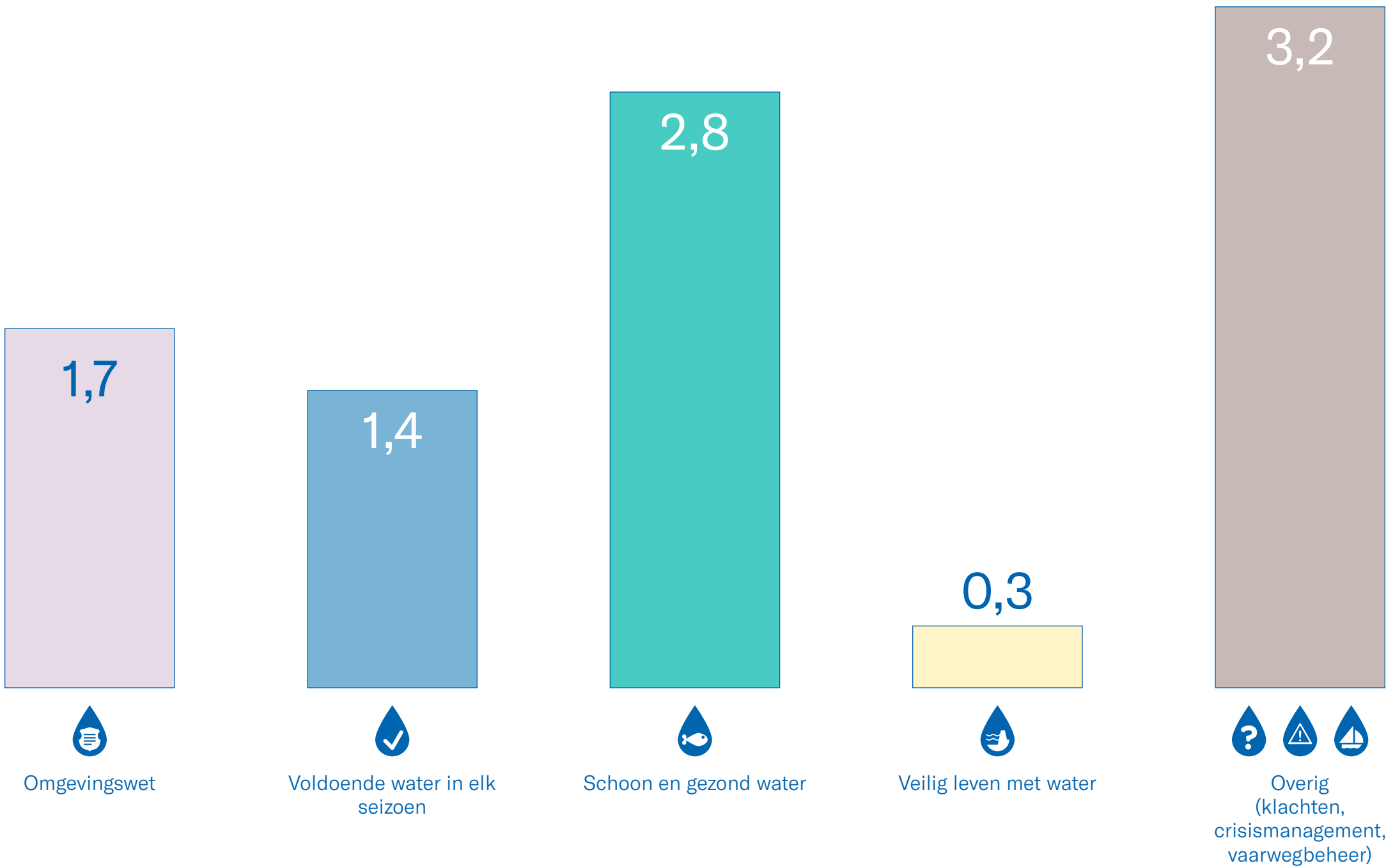
Fte Vergunningverlening per thema

- De komst van de Omgevingswet en striktere regelgeving voor Zeer Zorgwekkende Stoffen maakt het noodzakelijk om een deel van de lozingsvergunningen te actualiseren. Daar wordt prioriteit gegeven. Daarom is daarvoor extra capaciteit vastgelegd:
- 1 vergunningverlener waterkwantiteit en 1 vergunningverlener waterkwaliteit zijn aangetrokken.
 - In totaal ruim 800 uur ondersteuning bij een ingenieurbureau ingehuurd voor de actualisatie van vergunningen.
 - 2 trainees vergunningverlening in dienst genomen.

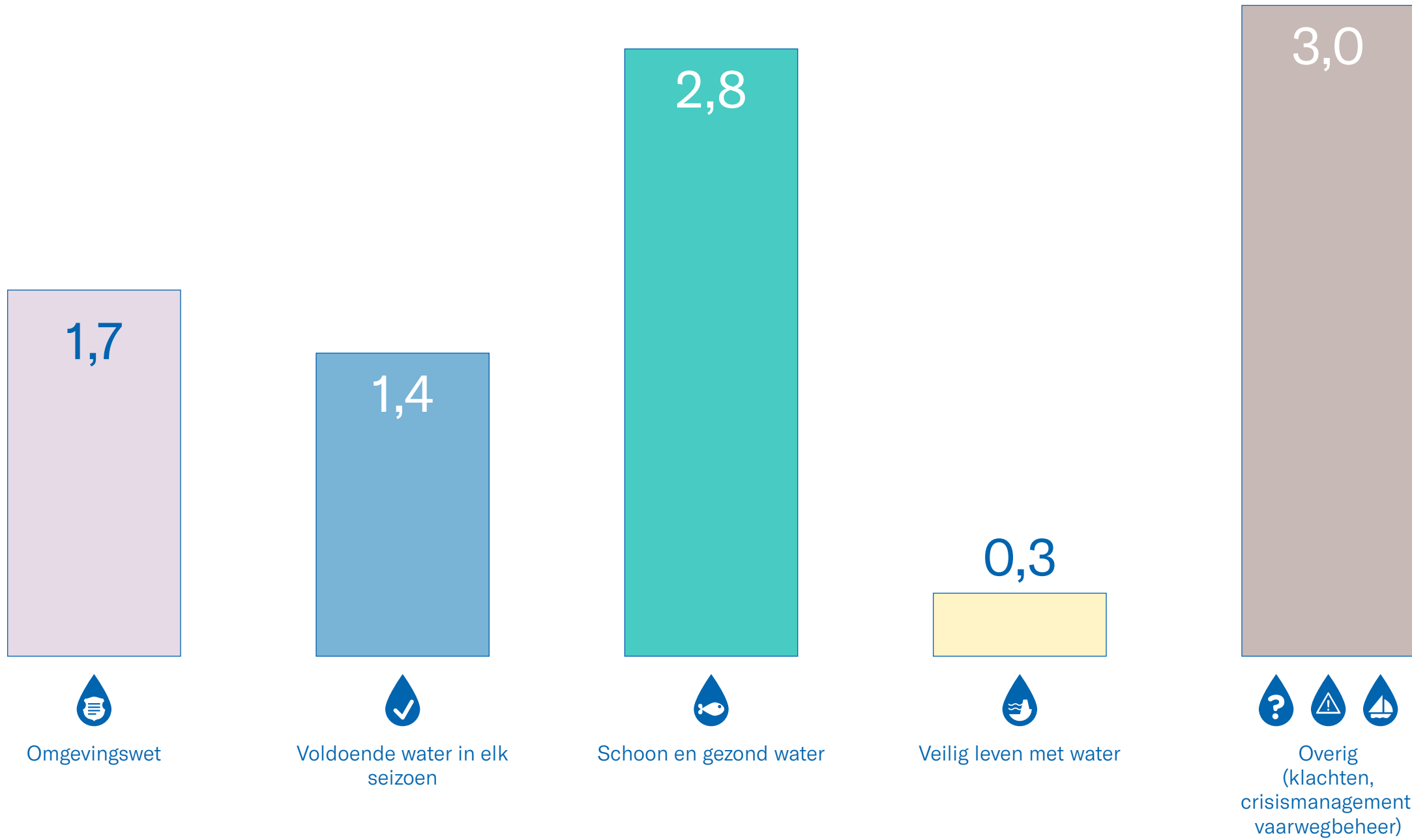
Formatie toezicht en handhaving per onderwerp 2025 (1/2)

Fte Toezicht & Handhaving per thema

Formatie toezicht en handhaving per onderwerp 2026 (1/2)

Fte Toezicht & Handhaving per thema

Formatie toezicht en handhaving per onderwerp 2025 (1/2)

Fte Toezicht & Handhaving per thema

- De werkdruk op onze medewerkers blijft hoog. Steeds vaker maken instanties en burgers gebruik van hun wettelijk recht om een Woo- en/of een handhavingsverzoek in te dienen. Vooral Woo-verzoeken hebben een grote impact op het team, omdat de vraagstelling heel breed kan zijn. In 2025 zijn er in totaal 8 Woo- en 10 handhavingsverzoeken ingediend.
- Daarnaast is er in 2025 door ingelanden tegen 2 medewerkers een Hoofdstuk 9 klachtenprocedure opgestart. We merken helaas dat dit steeds vaker voorkomt en veel capaciteit van het team vergt.
- 4 Handhavers hebben de Permanente her- en bijscholing BOA gevolgd.
- 1 Handhaver volgt de Hamil opleiding (Handhaving Milieu).
- Twee handhavers hebben een opleiding Pacific (drone pilot) gevolgd.
- In- en uitstroom 2025:
1 nieuwe handhaver is in dienst getreden.

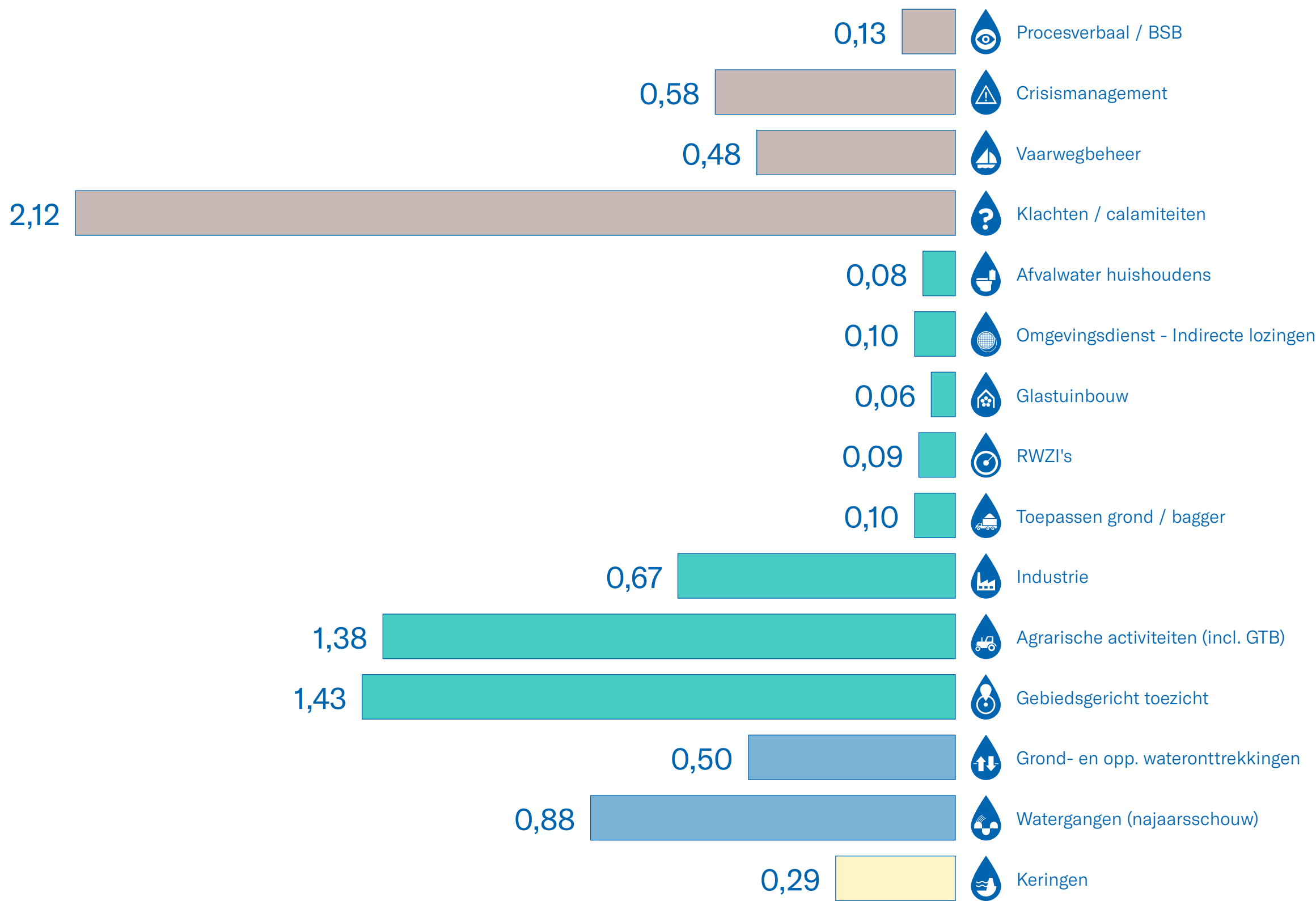
Formatie toezicht en handhaving per onderwerp 2026 (1/2)

Fte Toezicht & Handhaving per thema

- De verwachting is dat werkdruk op onze medewerkers hoog blijft, omdat Woo- en handhavingsverzoeken veelvuldig binnenkomen.
- 1 medewerker die de schouw coördineerde heeft begin vorig jaar de dienst verlaten en is door een collega vervangen. Vervolgens is een nieuwe handhaver agrarisch aangetrokken.

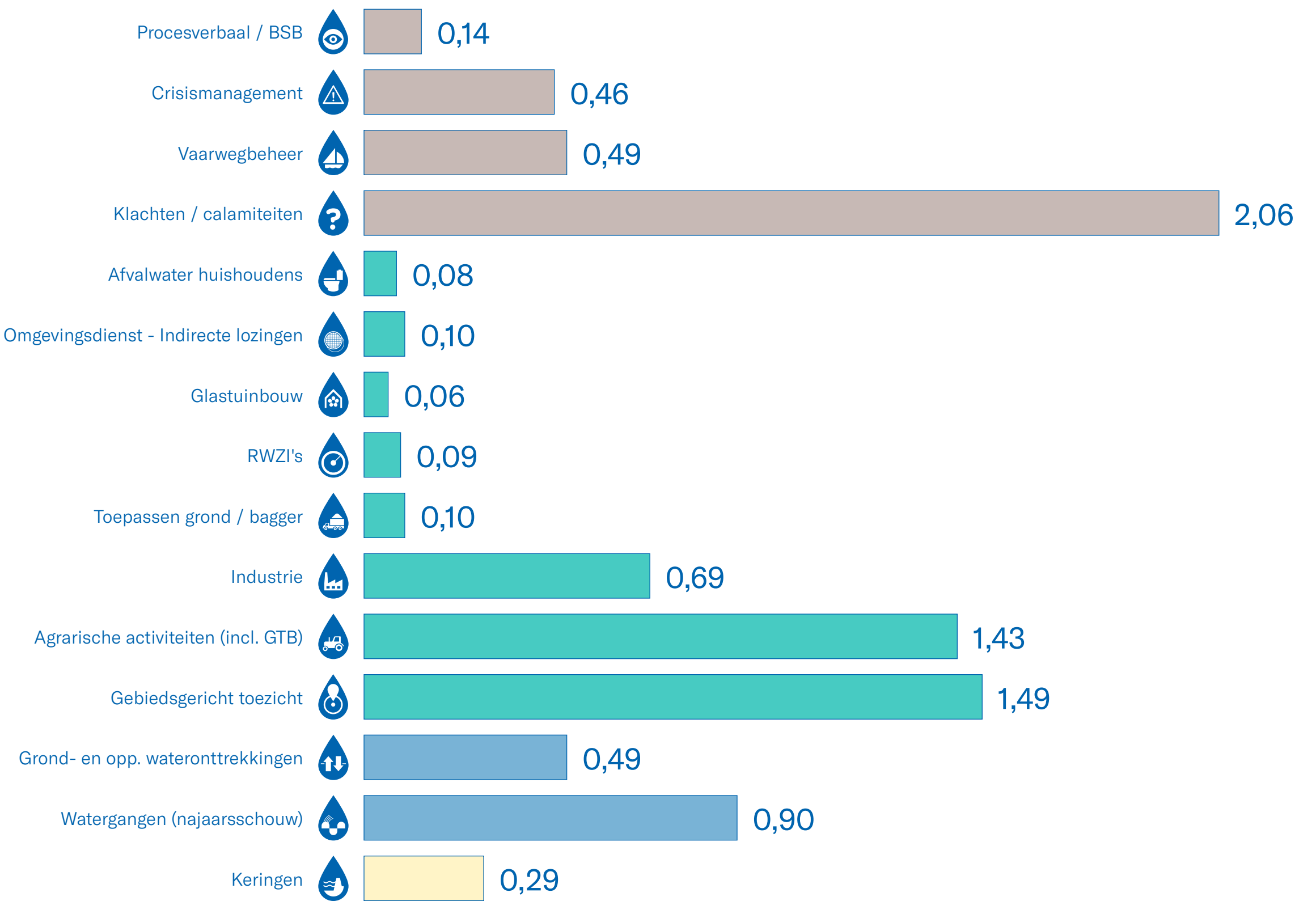
Formatie toezicht en handhaving per activiteit 2025 (1/2)

Inzet fte Toezicht & Handhaving per activiteit

Formatie toezicht en handhaving per activiteit 2026 (1/2)

Inzet fte Toezicht & Handhaving per activiteit

Formatie toezicht en handhaving per activiteit 2025 (2/2)

Inzet fte Toezicht & Handhaving per activiteit

De handhavingscapaciteit is vooral ingezet op najaarsschouw, agrarisch toezicht, gebiedsgericht toezicht, industrie en de afhandeling van klachten/calamiteiten.

De inzet op lozingen recreatievaart, bronneringen en IBA's was beperkt maar is wel meegenomen in het gebiedsgericht toezicht.

Formatie toezicht en handhaving per activiteit 2026 (2/2)

Inzet fte Toezicht & Handhaving per activiteit

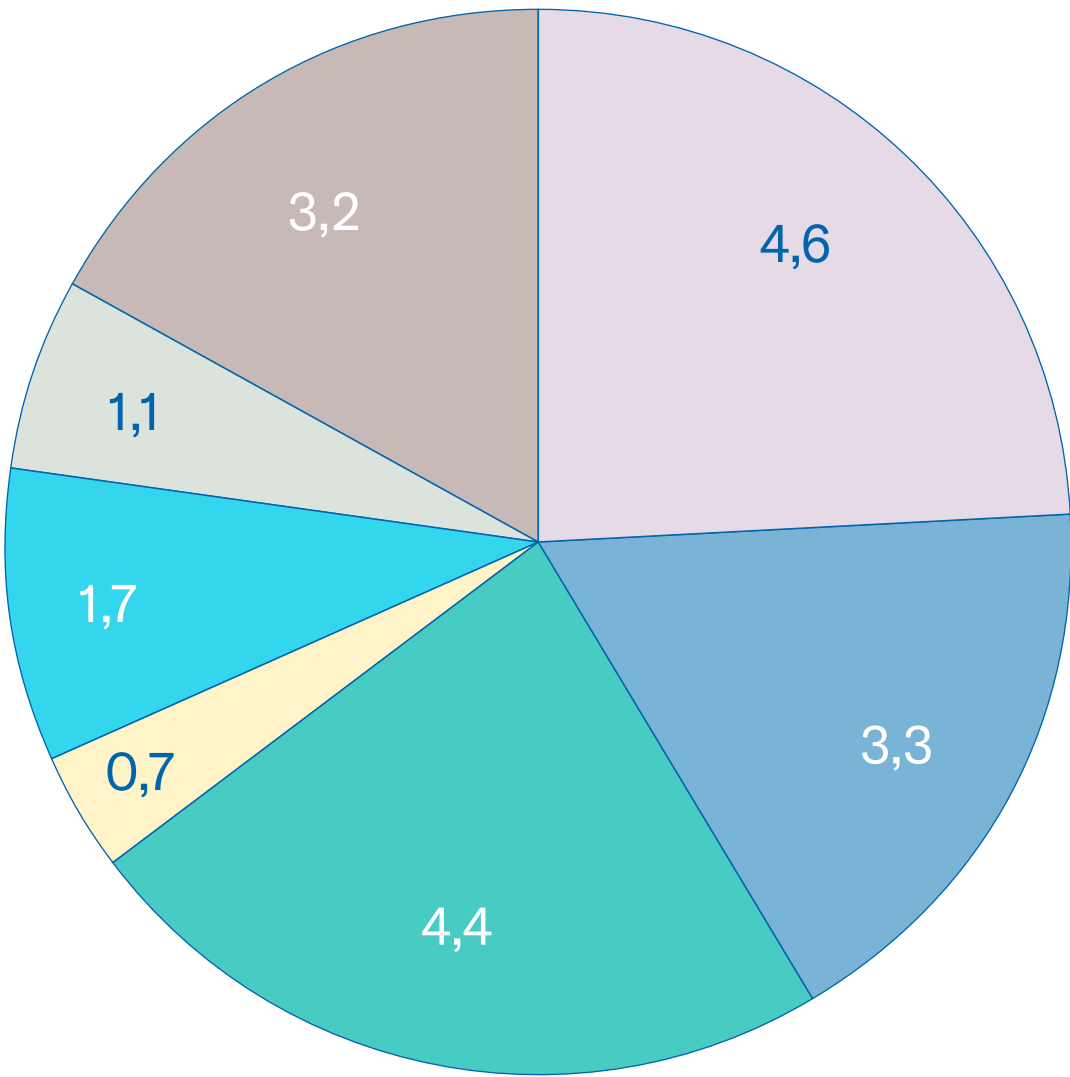
De handhavingscapaciteit wordt met name ingezet op najaarsschouw, gebiedsgericht toezicht, industrie en de afhandeling van klachten/calamiteiten.
Een paar jaar geleden zijn we voorzichtig gestart met gebiedsgericht toezicht. Inmiddels zijn we gewend aan deze nieuwe manier van werken en hebben we dit opgeschaald.

We hebben voor 2026 de volgende gebieden geselecteerd voor gebiedsgericht toezicht: Garnwerd (E. coli), gemeente Hogeland (gewasbeschermingsmiddelen), Westerkwartier/Noordenveld en Groot Wetsinge (nutriënten).

De inzet op oppervlaktewateronttrekkingen, lozingen recreatievaart, bronneringen en IBA's is beperkt maar wordt wel meegenomen in gebiedsgericht toezicht.

Verdeling formatie 2025 team V&H

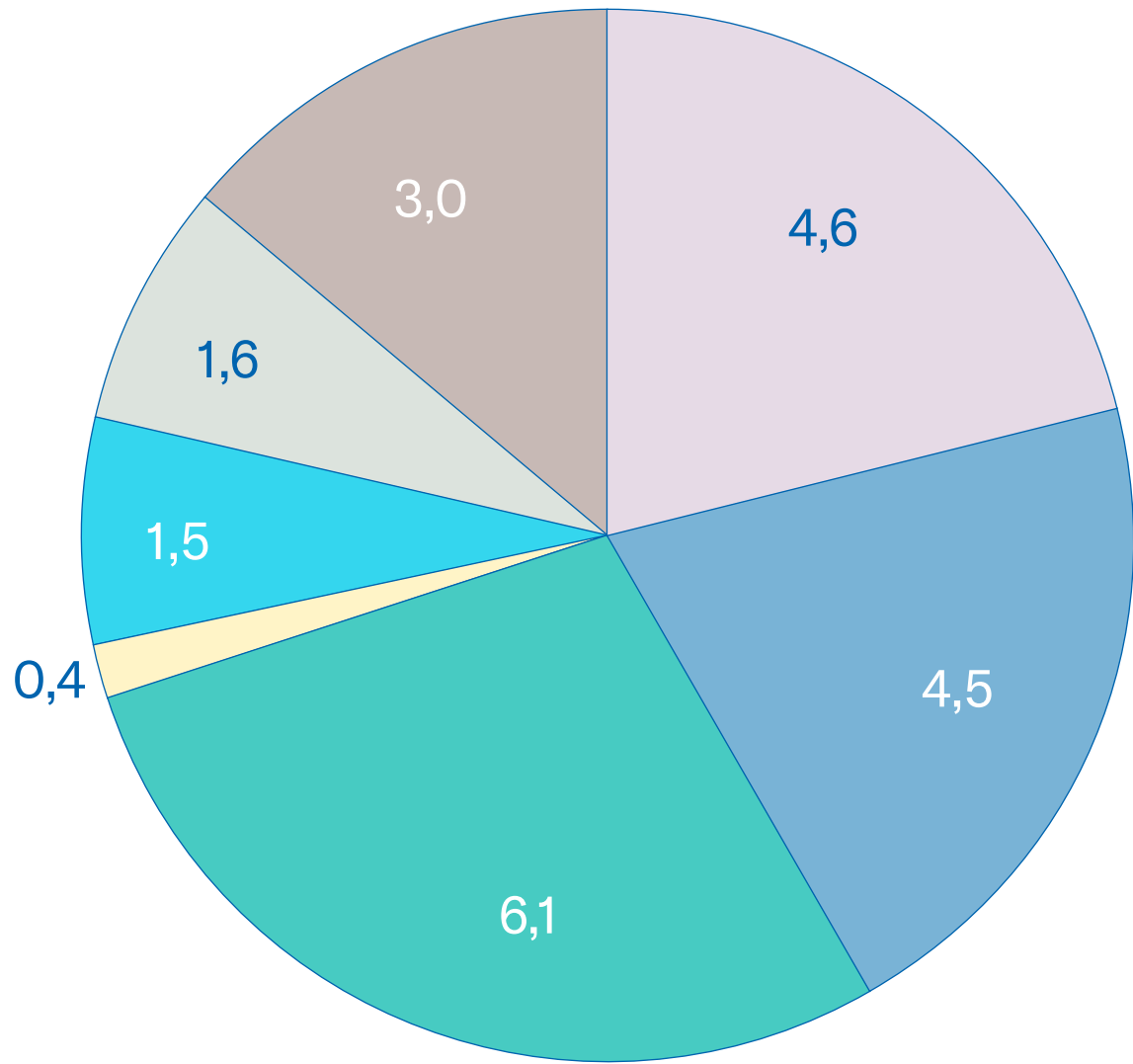
Verdeling fte team V&H

- Omgevingswet
- Voldoende water in elk seizoen
- Schoon en gezond water
- Veilig leven met water
- Advies plannen / weging waterbelang
- Beleid
- Overig (klachten, crisismanagement, vaarwegbeheer)

Verdeling formatie 2026 team V&H

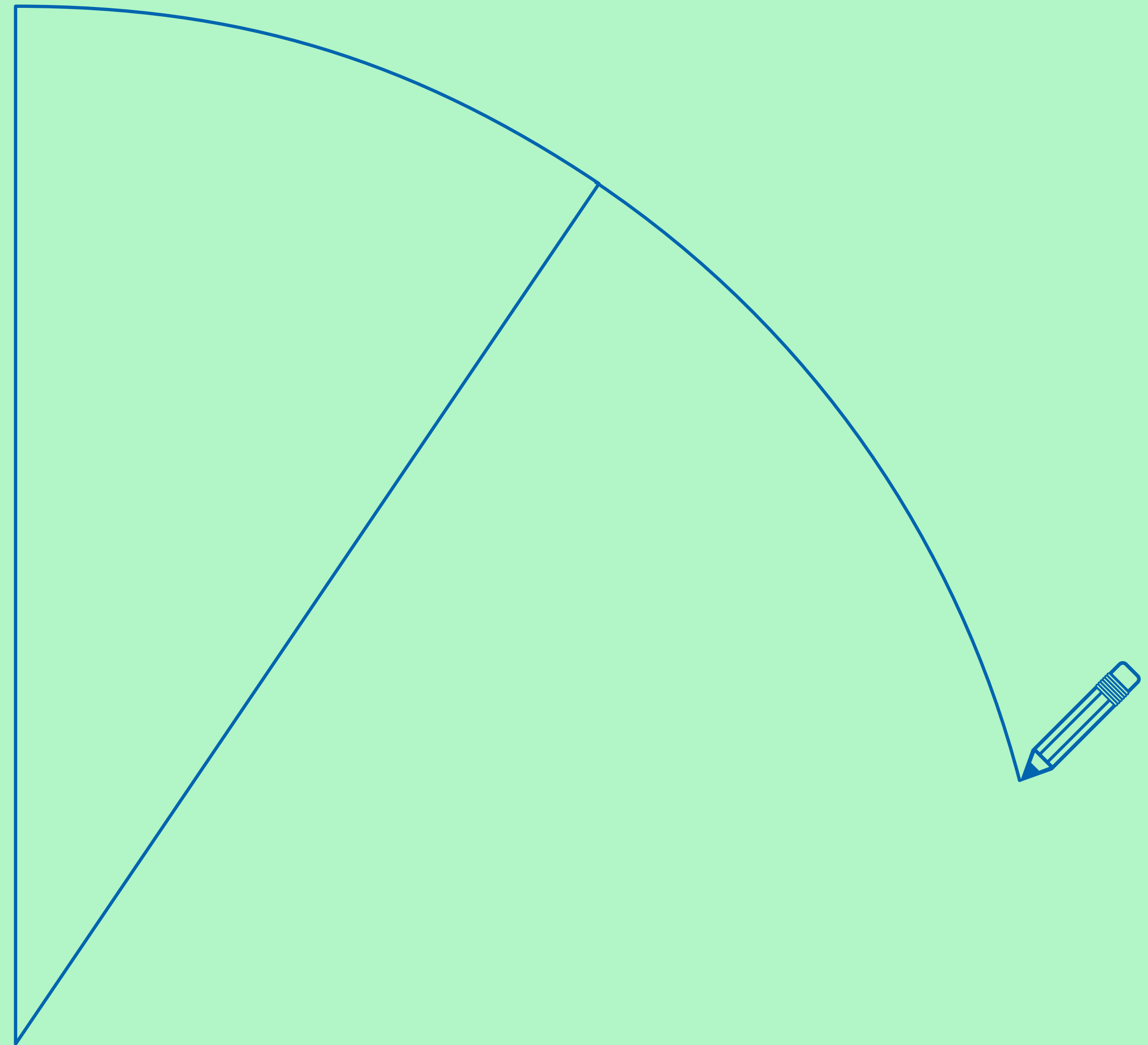
Verdeling fte team V&H

- Omgevingswet
- Voldoende water in elk seizoen
- Schoon en gezond water
- Veilig leven met water
- Advies plannen / weging waterbelang
- Beleid
- Overig (klachten, crisismanagement, vaarwegbeheer)

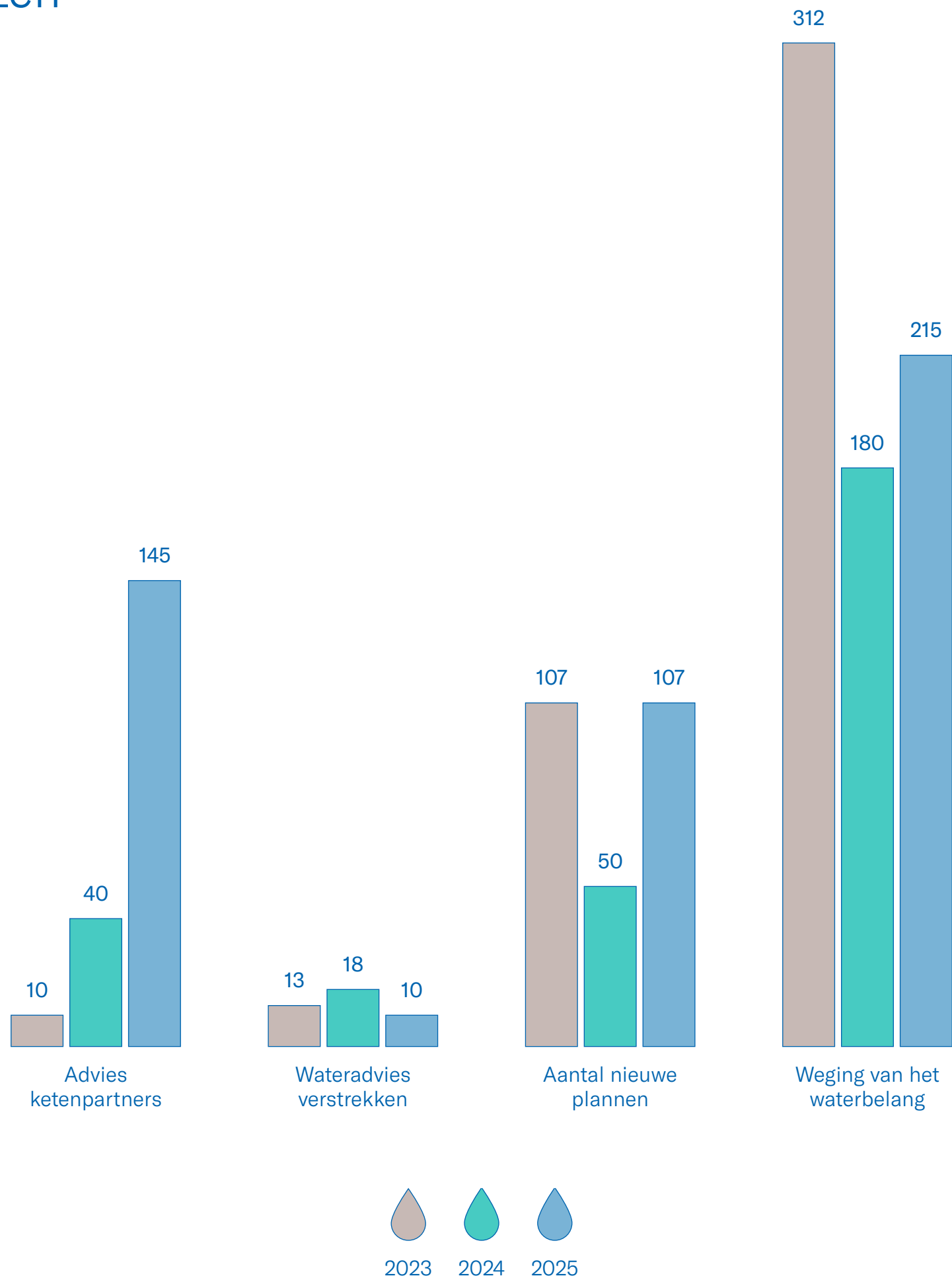

**Wat zijn de
resultaten
van 2025?**

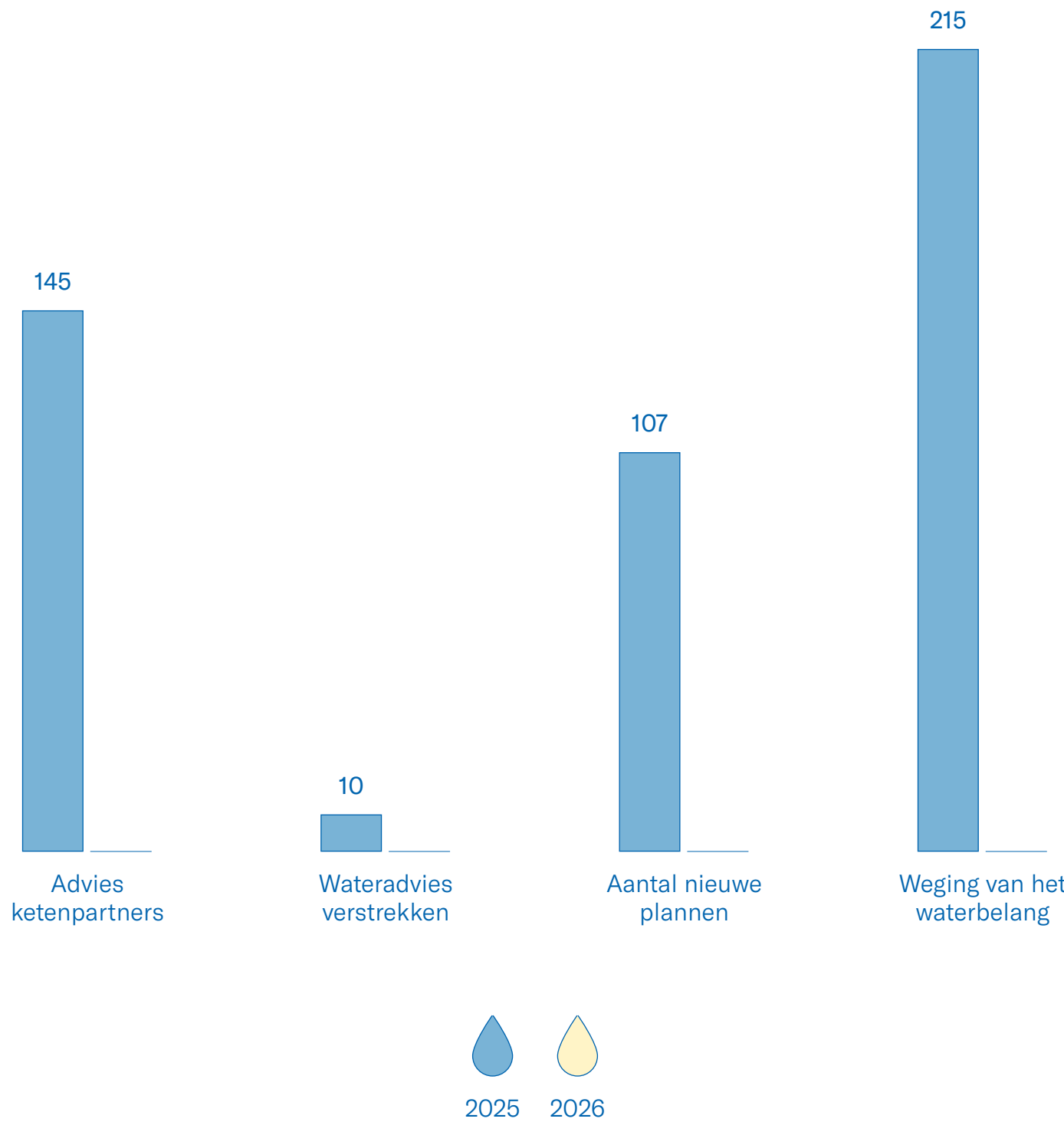
Resultaten advisering 2025 (1/2)

Aantal adviezen

Verwachte adviezen 2026 (1/2)

Aantal adviezen

Resultaten advisering 2025 (2/2)

- Opvallend is de toename van het aantal adviesaanvragen door de ketenpartners (gemeenten, provincies en Omgevingsdienst) sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor de vergunningen die zij verlenen vragen zij veel vaker dan voorheen advies aan bij het waterschap.

Met de ketenpartners is afgesproken om via de samenwerkingsfunctionaliteit van het DSO elkaar te informeren over vergunningsaanvragen en in te schakelen voor advies. Deze samenwerking is in de loop der tijd steeds beter gaan lopen.

- Vanaf 2021/2022 was er tot en met 2023 een opgaande trend voor het aantal ‘ingediende plannen’ en ‘beoordeelde watertoetsen’. Met inwerkingtreding van de Omgevingswet, begin 2024, is het proces ‘watertoets/wateradvies’ (2022 en 2023) vervangen door het instrumentarium ‘weging van het waterbelang’.

In 2024 was er een duidelijke daling voor het aantal ‘ingediende nieuwe plannen’ en ‘weging van het waterbelang’. Verklaring daarvoor is dat naarmate invoering van de Omgevingswet dichterbij kwam, veel gemeenten en initiatiefnemers ervoor kozen om plannen onder het oude regiem versneld af te handelen. Dit om nog gebruik te kunnen maken van de bestaande, vertrouwde wetgeving met de daarbij horende bekende procedures. In 2025 neemt het aantal weer toe.

Verwachte adviezen 2026 (2/2)

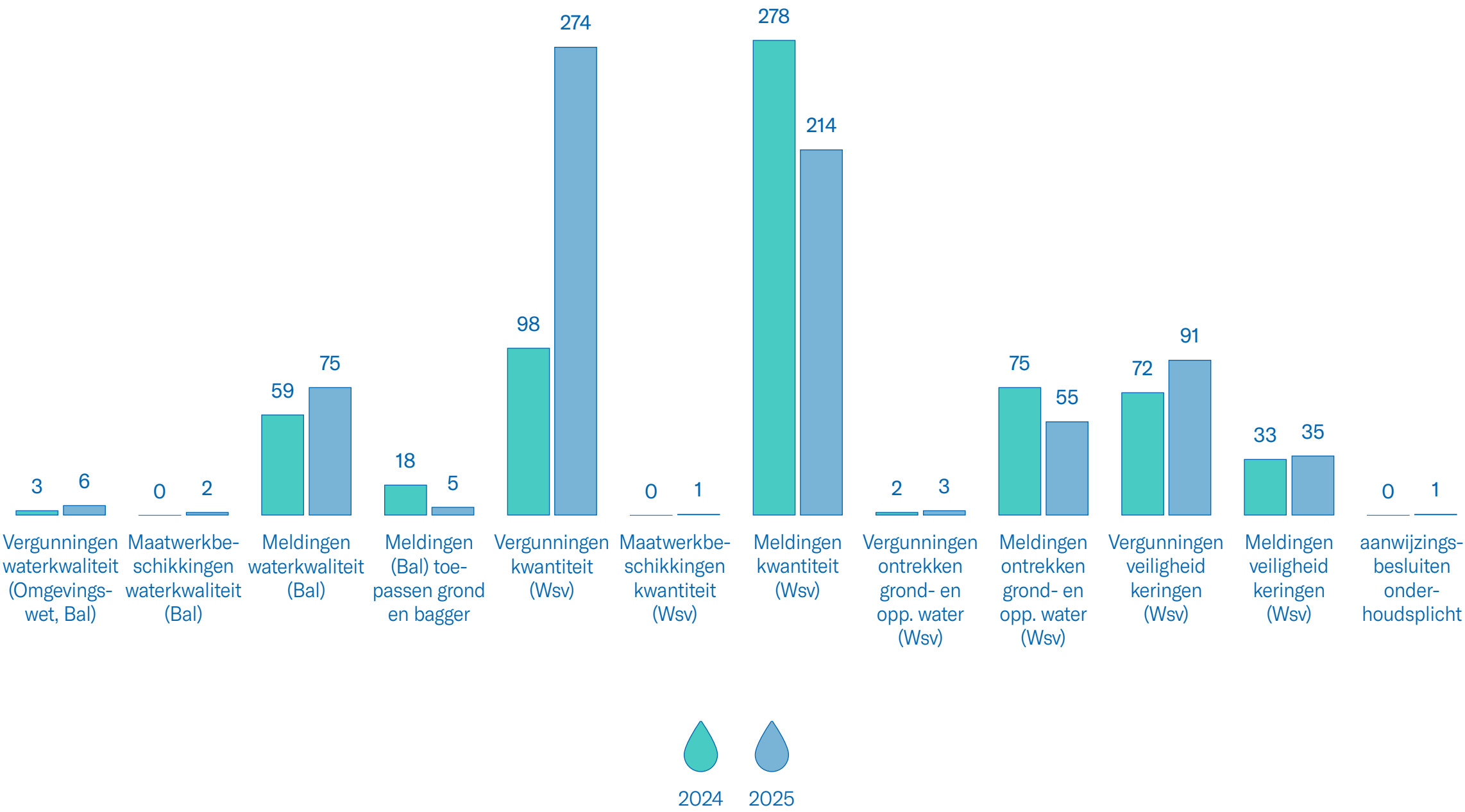
Het is lastig te voorspellen welke aantallen projectplannen, wateradviezen etc. we kunnen verwachten. Vooralsnog gaan we voor 2026 uit van vergelijkbare aantallen als in 2025. We verwachten steeds vaker bij ruimtelijke plannen en ontwikkelingen te worden betrokken.

Onder ‘Advies ketenpartners’ verstaan we advisering over lozingen op het riool aan de Omgevingsdienst maar ook advisering aan andere ketenpartners zoals bijvoorbeeld Rijkswaterstaat. Vergunningverlening is steeds meer een ‘samenspel’ tussen verschillende overheden. Dat vereist nieuwe competenties van de vergunningverleners.

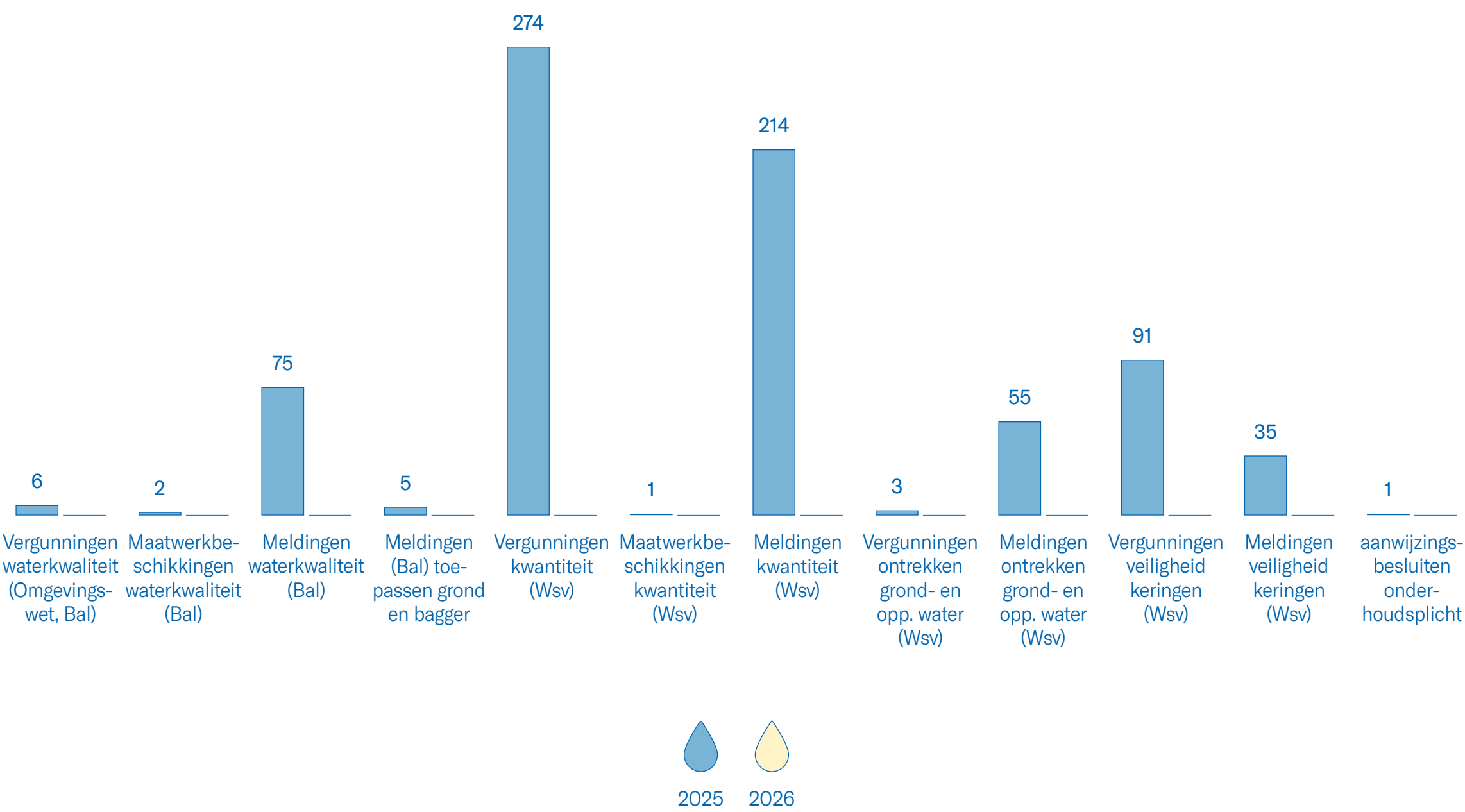
Resultaten vergunningen en meldingen 2025 (1/2)

Aantal afgehandelde vergunningen, meldingen

Verwachte vergunningen en meldingen 2026 (1/2)

Aantal verwachte vergunningen, meldingen

Resultaten vergunningen en meldingen 2025 (2/2)

- Het merendeel van de aanvragen (79%) wordt met behulp van de Waterschapsverordening beoordeeld en afgehandeld. Dit betreft dan met name vergunningen/meldingen kwantiteit en veiligheid. Voor waterkwaliteitsvergunningen en -meldingen wordt veelvuldig (21%) teruggevallen op rijksregels.
- De meeste meldingen voor het toepassen van grond en bagger betroffen de afgelopen jaren het ondieper maken en het herinrichten van de plas Trimunt. In 2024 was het aantal meldingen voor het toepassen van grond en baggerspecie al gedaald tot in totaal 18. In 2025 zijn er nog maar 5 meldingen ingediend. Dit komt omdat de verondieping van Plas Trimunt medio 2025 is afgerond.
- Er zijn in 2025 30% meer meldingen/vergunningen kwantiteit afgehandeld. Een verklaring daarvoor is een toename aan vergunningsaanvragen door de Eigen Dienst. Ook worden i.v.m. netverzwaring meer aanvragen voor kabels en leidingen ingediend.
- Het aantal meldingen voor grondwateronttrekkingen was in 2025 (in totaal: 55) lager dan in 2024 (in totaal: 75). Verklaring hiervoor is dat in 2024 meer is beregend (en melding is gedaan) i.v.m. droogte.
- Opvallend is dat in 2025 (91) veel meer meldingen voor activiteiten op de keringen zijn gedaan dan in 2024 (72). Deze meldingen hebben voor het merendeel betrekking op de aanleg van kabels en leidingen.

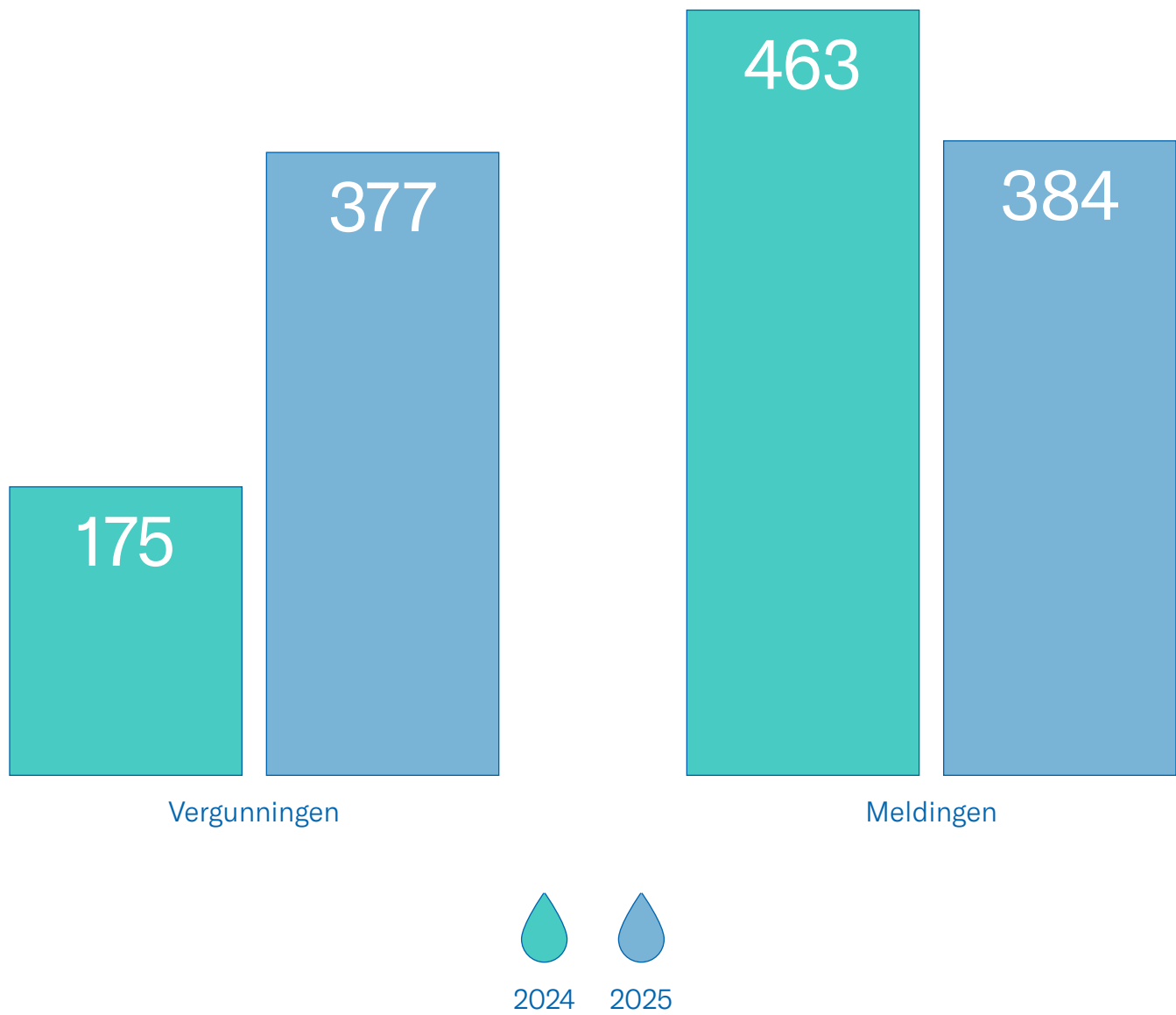
Verwachte vergunningen en meldingen 2026 (2/2)

Het is lastig te voorspellen hoeveel meldingen en vergunningen we kunnen verwachten. Vooralsnog gaan we voor 2026 uit van vergelijkbare aantallen als in 2025.

Aantal vergunningen en meldingen in 2025

Aantal afgehandelde vergunningen, meldingen

Het aantal vergunningsaanvragen in 2025 is behoorlijk toegenomen ten opzichte van 2024. Met de introductie van het Besluit activiteiten leefomgeving en de Waterschapsverordening zijn in eerste instantie veel activiteiten onder algemene regels en de meldplicht komen te vallen. Voor enkele activiteiten bleek het naderhand wenselijk om weer vergunningplicht in te stellen.

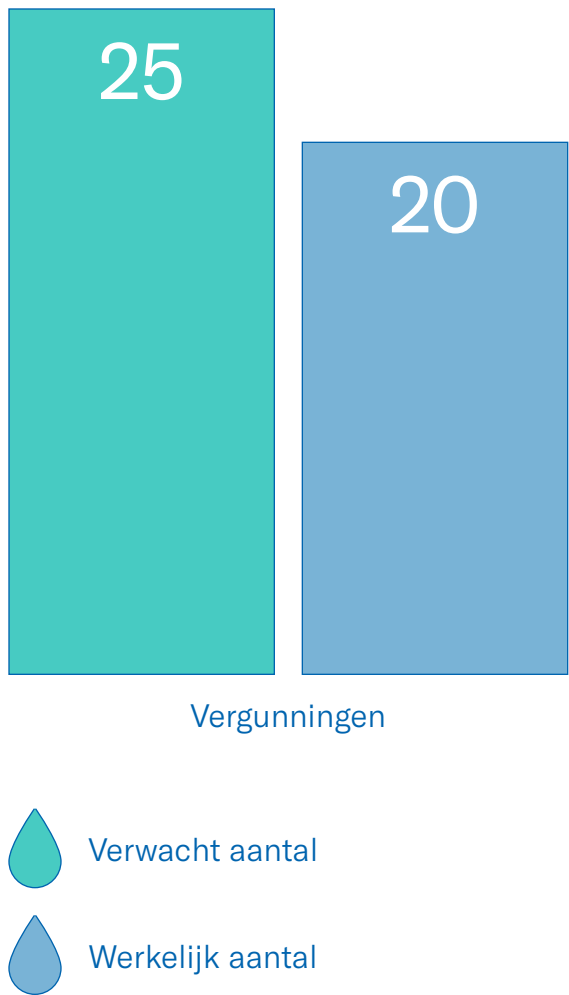

Plas Trimunt
De meeste meldingen over het toepassen van grond en bagger betroffen de afgelopen jaren het ondieper maken en het herinrichten van de plas Trimunt in het kader van natuurontwikkeling. Medio 2025 is de verondieping van Plas Trimunt afgerond en het project door Grondbank GMG opgeleverd.

Resultaten activiteiten op primaire kering 2025

Primaire kering (zeedijk)

Jaarlijks worden ca. 25 vergunningen verleend voor activiteiten op de zeedijk. Hierover wordt apart gerapporteerd aan de Inspectie Leefomgeving en Transport.

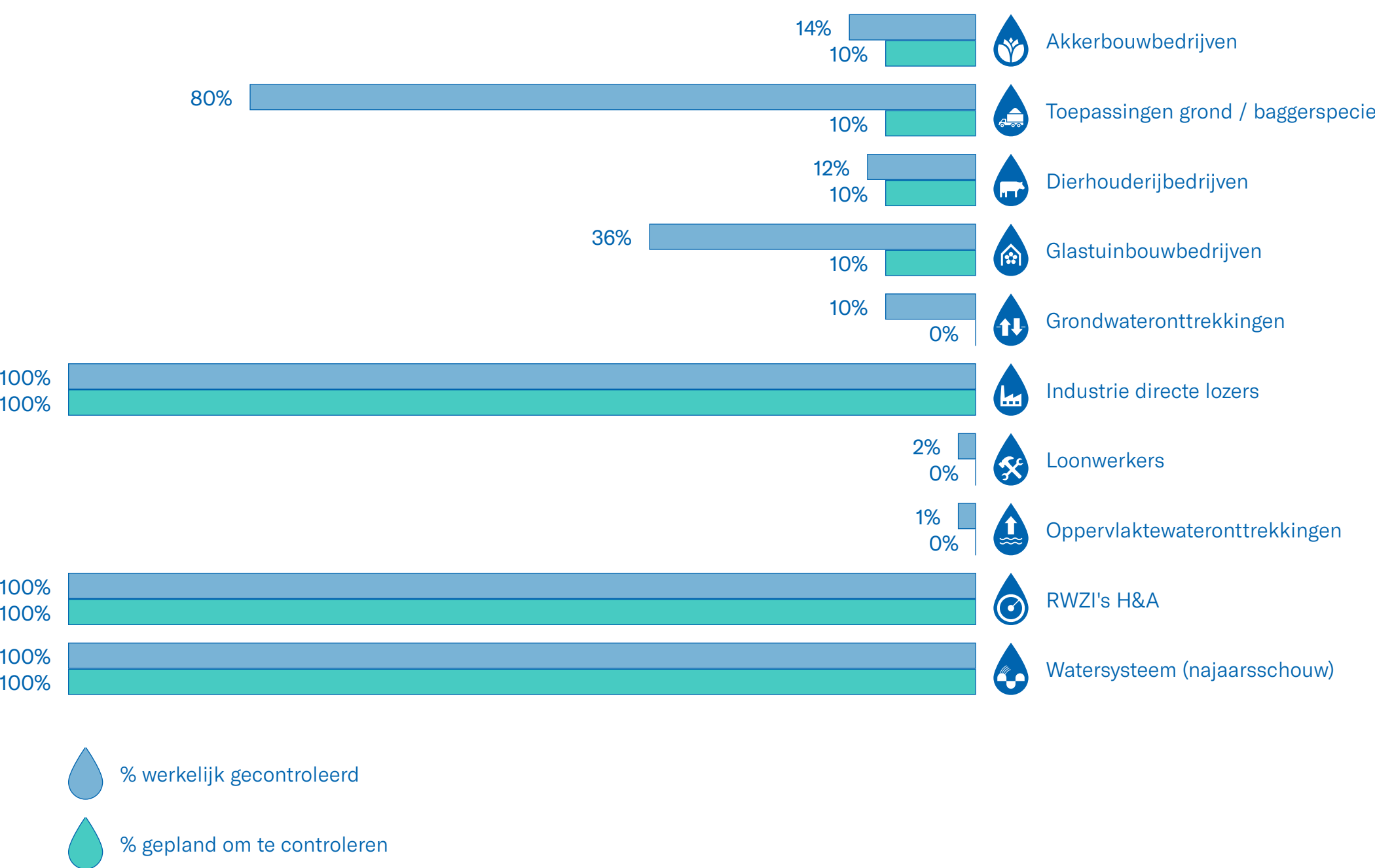
In 2025 hebben we 20 vergunningen verleend. Onze uitvoerder op de zeedijk houdt permanent toezicht op de zeedijk en ziet toe op de uitvoering van projecten.

Werkzaamheden dijkversterking Lauwersmeerdijk-Vierhuizengat.

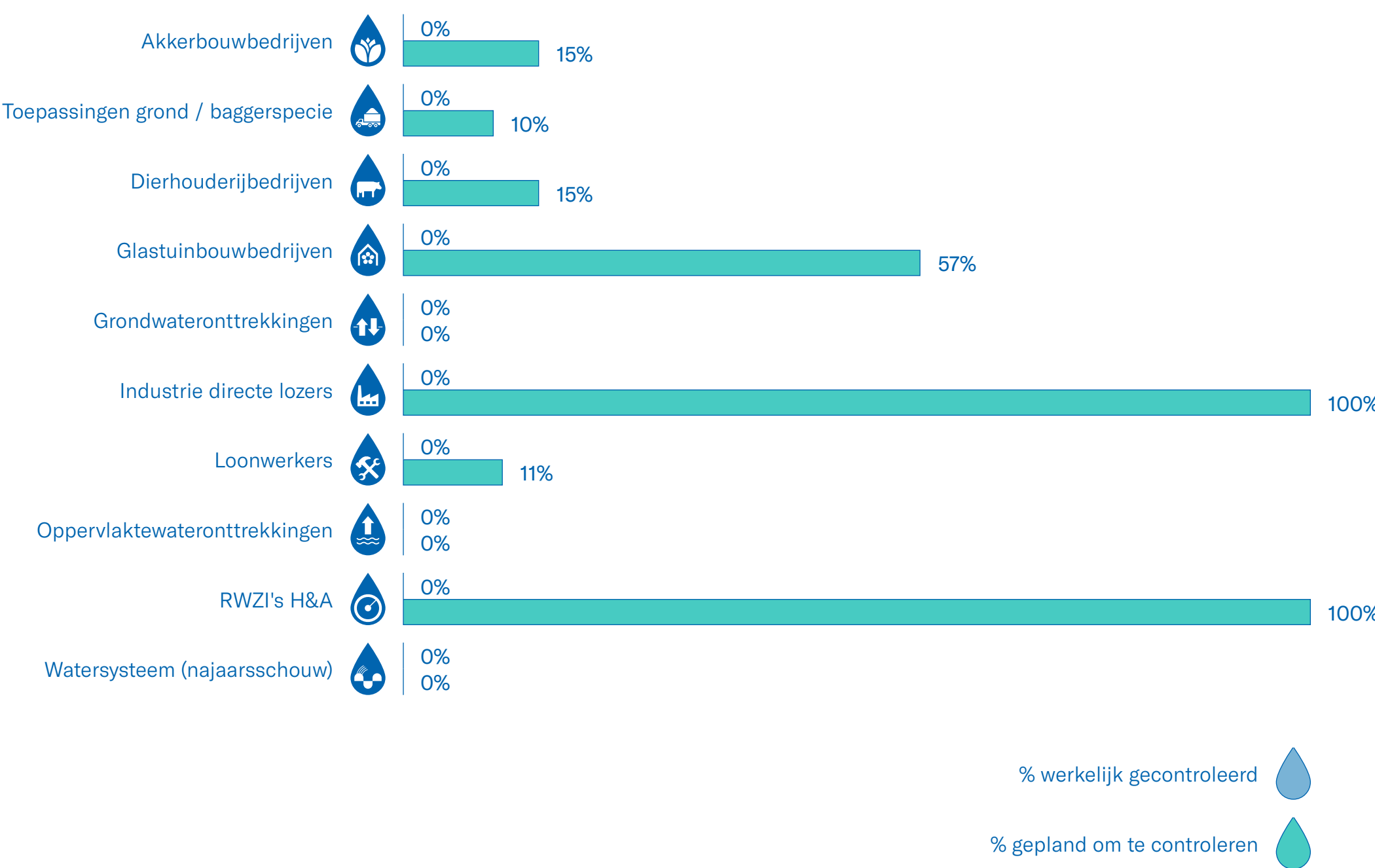
Resultaten toezicht en handhaving 2025 (1/2)

Wat was gepland en wat is werkelijk gecontroleerd?

Geplande controles 2026 (1/2)

Wat is gepland?

Resultaten toezicht en handhaving 2025 (2/2)

Wat was gepland en wat is werkelijk gecontroleerd?

- Grotere bedrijven die op ons oppervlaktewater lozen en de rwzi's, controleren we jaarlijks. Dat doen we vanwege hun potentieel grote impact op de oppervlaktewaterkwaliteit.

Onze handhavers houden toezicht op de rwzi's van Hunze & Aa's. Omgekeerd verricht ons buurwaterschap het toezicht op onze zuiveringen. Daarmee zorgen we voor onafhankelijk toezicht op onze eigen inrichtingen. Enkele bedrijven binnen onze beheergebied zijn Seveso-inrichtingen. Dit zijn bedrijven waar met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen wordt gewerkt. De controles op risico's bij Seveso-inrichtingen worden voor de Noordelijke waterschappen verricht door een inspecteur van Hunze en Aa's, die daarvoor een specifieke opleiding heeft gevolgd. In 2025 is in ons beheergebied 1 Seveso-inspectie verricht.
- In ons beheergebied zijn 14 kleinschalige glastuinbouwbedrijven, die we eens per ca. 3 jaar bezoeken.

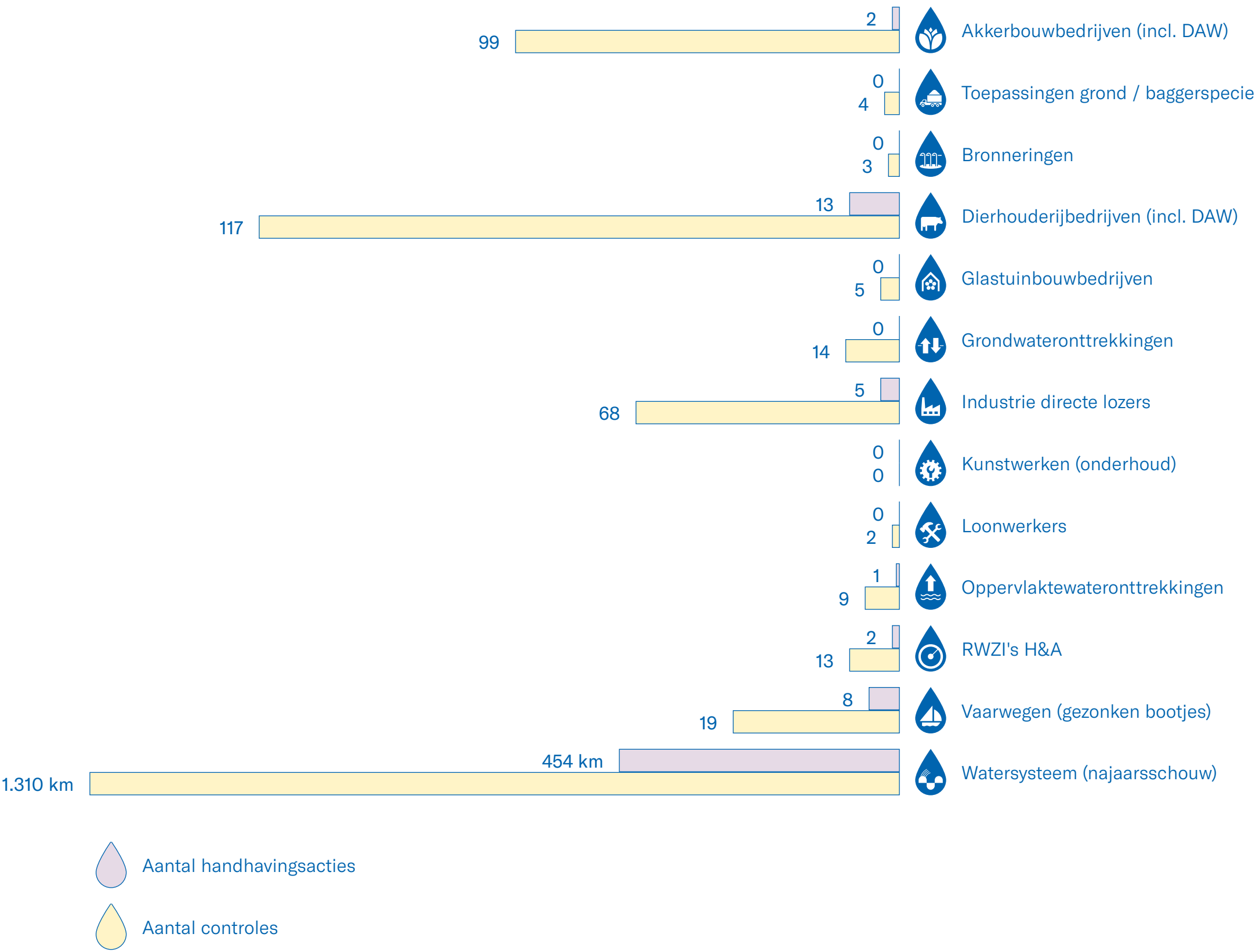
Geplande controles 2026 (2/2)

Toezichtsfrequentie

- De grotere bedrijven, die op ons oppervlaktewater lozen en ook de rwzi's controleren we jaarlijks. Dit vanwege hun potentieel grotere impact op de oppervlaktewaterkwaliteit.
- Vanaf 2023 zijn we gestart met een nieuwe manier van werken, namelijk het gebiedsgericht toezicht. Op basis van monitoringsgegevens voor de oppervlaktewaterkwaliteit sporen we gericht bronnen op en gaan we vervolgens bedrijfsbezoeken afleggen.
- We verwachten in 2026 ca. 15% van de agrarische bedrijven en 11% van de loonwerkers te bezoeken. Naast de reguliere controles vindt momenteel een actualisatie voor de vergunningen van wasplaatsen plaats. Een groot deel van de loonwerkers zal niet meer op het oppervlaktewater mogen lozen.
- In 2026 gaan we meer glastuinbouwbedrijven (ca. 60 %) bezoeken.
- Het toezicht op de oppervlaktewater- en grondwateronttrekking plannen we in afhankelijk van droogte.

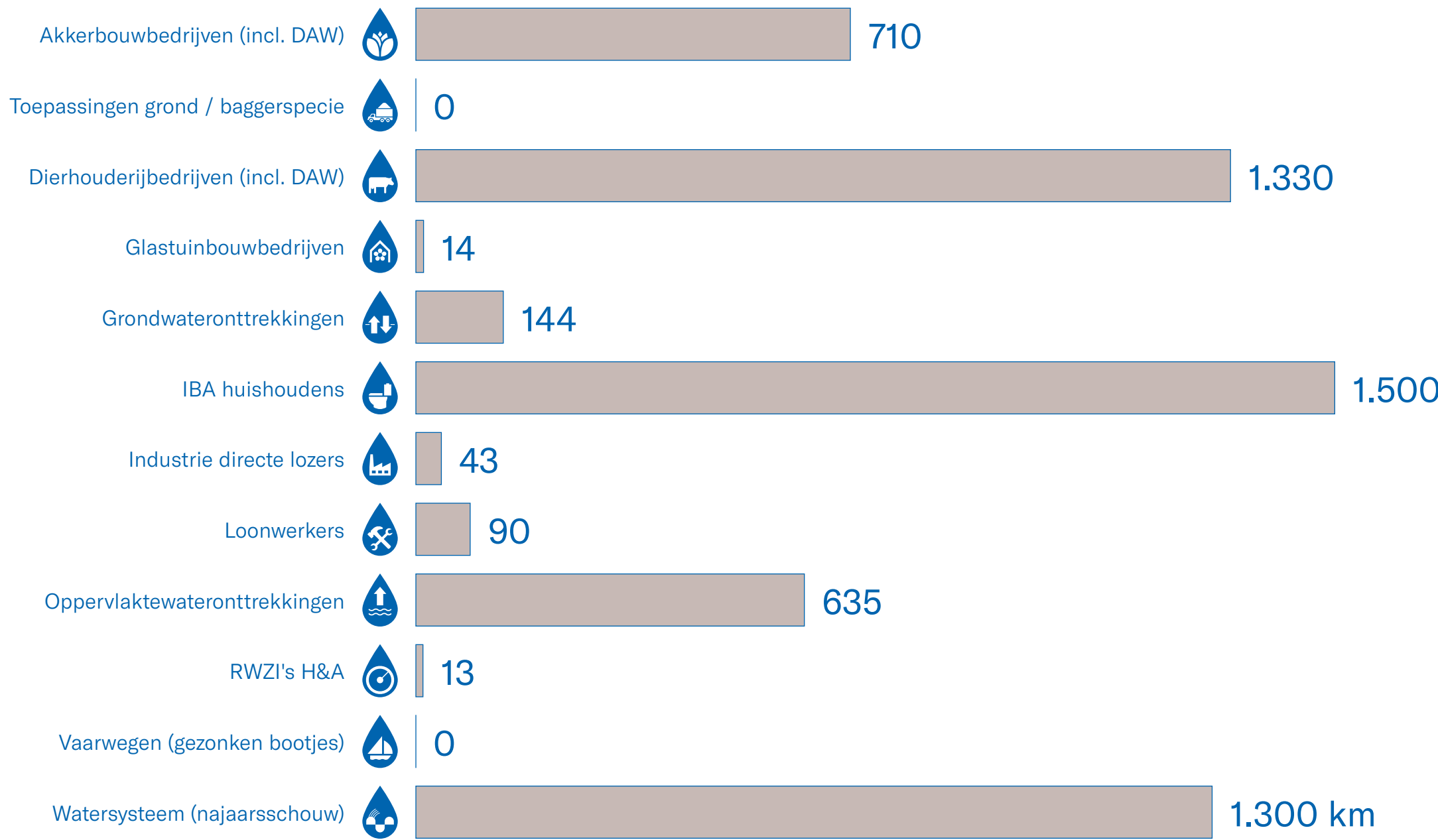
Resultaten toezicht en handhaving 2025 (1/2)

Aantal controles en daaropvolgende handhavingsacties

Werkvoorraad toezicht en handhaving 2026 (1/2)

Aantal activiteiten / inrichtingen

Resultaten toezicht en handhaving 2025 (2/2)

Aantal controles en daaropvolgende handhavingsacties

- Bij akkerbouwbedrijven worden zelden overtredingen geconstateerd. Deze controles hebben meer een voorlichtend karakter.
- Bij de dierhouderijen worden vaker overtredingen geconstateerd. In het vrije veld zijn af en toe mestopslagen die niet aan milieuregels voldoen.
- Overtredingen van vergunningsvoorschriften bij de industriële lozers worden meestal geconstateerd na bemonstering.
- Rwzi's van Hunze en Aa's: bij 2 rwzi's was 1-malig een overschrijding van de lozingsnorm. Naar aanleiding daarvan zijn adequate maatregelen getroffen.
- Najaarsschouw 2025 is voorspoedig verlopen. Mede door inzet van collega's van Beheer & Onderhoud en de muskusrattenbeheerders, die in het veld de sloten hebben gecontroleerd. Uiteindelijk is 3,5% van de geschouwde watergangen aan het einde van de schouwperiode nog niet voldoende geschoond. Dit is door handhaving opgepakt en heeft tot resultaat geleid dat zo goed als alle watergangen zijn geschoond of dat er andere afspraken zijn gemaakt met een perceeleigenaar over het schonen van de watergang.

Werkvoorraad toezicht en handhaving 2026 (2/2)

Aantal activiteiten / inrichtingen

Uit het overzicht wordt duidelijk dat voor toezicht de werkvoorraad vooral bij de agrarische sector en de najaarsschouw ligt.

Gebiedsgericht toezicht

De gedachte achter gebiedsgericht toezicht is om aan de hand van de verzamelde monitoringsgegevens gericht te kunnen samenwerken met de doelgroep en indien noodzakelijk te kunnen handhaven. Daarnaast moet het effect van toezicht en handhaven op de oppervlaktewaterkwaliteit meetbaar zijn.

Voor het programmeren van gebiedsgericht toezicht moeten we achtereenvolgens de volgende stappen doorlopen:

1. Selectie gebied in ons Water Analyse Management Systeem

Op basis van de beschikbare monitoringsgegevens bepalen we samen met de collega's van waterkwaliteit in welk gebied we intensief toezicht gaan houden.

2. Opsporen bronnen

Vervolgens gaan we de potentiële bronnen opsporen en daar een toezichtsbezoek afleggen. Op die manier sluiten we bronnen uit. En waar actie nodig is volgen handhavingsacties.

3. Effectmeting oppervlaktewater

Daarna beoordelen we of door het toezicht de kwaliteit van het oppervlaktewater is verbeterd. Eventueel verlengen we de periode van intensief toezicht in het gebied.

Gebiedsgericht toezicht stroomgebied Jonkervaart Zuid en Oude Diepje Marum (nutriënten) vervolg op 2024

Doel

Verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit door minder nutriënten (meststoffen) in het oppervlaktewater.

We willen agrariërs en bedrijven bewust maken van de gevolgen van teveel nutriënten in het oppervlaktewater. Agrariërs en bedrijven kunnen zelf veel doen om uitspoeling en afstroming van nutriënten te verminderen of zelfs te voorkomen.

Waarom het gebied Jonkersvaart Zuid en Oude Diepje Marum

Uit ons Water Analyse Managementsysteem blijkt dat er in de omgeving van Jonkersvaart een hoog gehalte aan fosfaat wordt gemeten. Het toezichtsgebied is vergroot om de gebieden die afstromen op de Jonkersvaart ook inzichtelijk te krijgen.

Factoren die bijdragen aan een te hoog gehalte Fosfaat

- Erfafspoeling agrarische bedrijven
- Indirecte lozers
- Riooloverstorten
- IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater)

Uitgevoerde controles:

- Agrarische bedrijven: 16 veehouderijen en 4 akkerbouwers bezocht maar geen overtredingen vastgesteld.
- 2 IBA's gecontroleerd, geen verhoogde waarden.

Bijzonderheden

Er is geconstateerd dat de riooloverstort bij Noordwijk regelmatig overstort door een bedrijfslozing. Hierbij is wel vervuiling vastgesteld. Het bedrijf is door Noorderzijlvest er op aangesproken en officieel aangeschreven. Momenteel is het bedrijf bezig met het ondernemen van stappen om de situatie te verbeteren, zodat dit in de toekomst niet meer voorkomt.

Vaste meetpunten

Regelmatige monitoring uitgevoerd in het gebied.

Resultaat: Geen verhoogde fosfaatconcentraties gemeten.

Conclusie

- Buiten de specifieke problematiek bij de overstort in Noordwijk zijn er in het gebied geen verhoogde fosfaatconcentraties aangetroffen.
- Noorderzijlvest heeft inmiddels actie (handhaven) ondernomen richting het betreffende bedrijf.

Gebiedsgericht toezicht op gewasbeschermingsmiddelen – Uilenestermaar, Brug Baattil en Broekstermaar

Aanleiding

In het gebied rond de Uilenestermaar, Brug Baattil en Broekstermaar zijn bij twee meetpunten verhoogde concentraties van het gewasbeschermingsmiddel Pendimethalin aangetroffen. Dit was aanleiding voor een gebiedsgerichte toezichtactie op het terugdringen van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater.

Aanpak

Er zijn in het voorjaar gerichte controles uitgevoerd, met aandacht voor:

- **Erfcontroles** (afspoeling, reiniging machines)
- **Heterdaad spuitcontroles** (licentie, middelengebruik, spuittechniek, teeltvrije zones)
- **Communicatie (en bewustwording)** richting agrariërs

Daarnaast zijn historische **meetdata in WAM** geanalyseerd om middelengebruik, risico's en mogelijke hotspots in beeld te brengen.

Inhoudelijke bevindingen

Pendimethalin wordt veel toegepast voor aardappelen, uien, wortelen, granen en maïs. De verhoogde concentraties passen bij gangbaar gebruik in dit gebied. Andere middelen die in de omgeving relevant zijn: Fluopicolide (PFAS-fungicide), t-Fluoxastrobin en Azoxystrobin. Uit data-analyse blijkt dat enkele meetlocaties structureel hogere concentraties laten zien.

Belangrijkste Resultaten

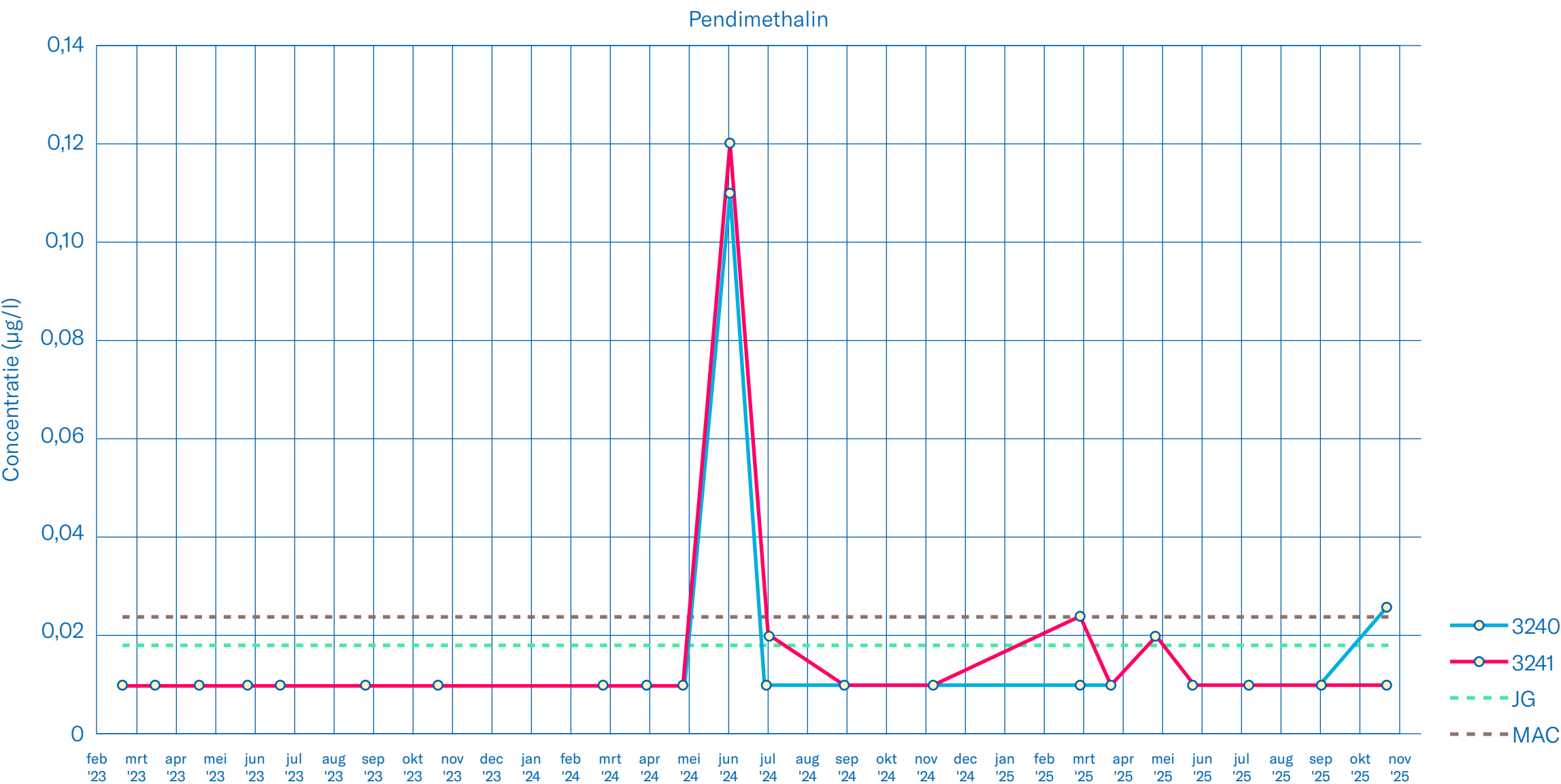
- 32 akkerbouwers gecontroleerd → 100% in orde
- 3 loonbedrijven gecontroleerd → 100% in orde
- 18 heterdaadcontroles → 3 attenderingen

Conclusie

Naleving is hoog: agrariërs zijn goed op de hoogte van regels en maatschappelijke aandacht.

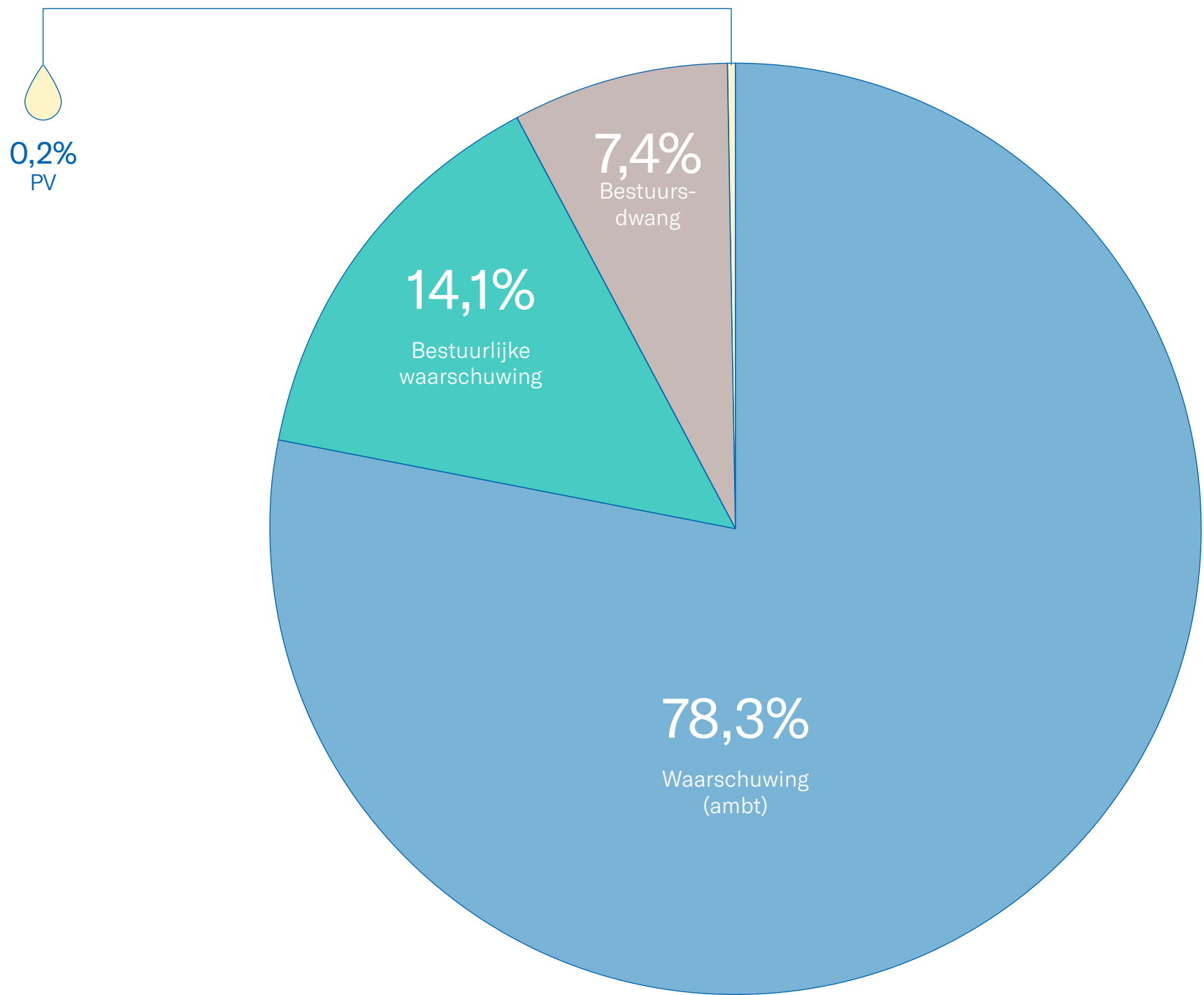
Weersinvloed: veel neerslag rond de monsternameperiode heeft waarschijnlijk bijgedragen aan afspoeling van middelen naar het oppervlaktewater.

Gerichte controles en communicatie dragen zichtbaar bij aan bewustwording en risicobeperking.

Soort handhavingsacties 2025

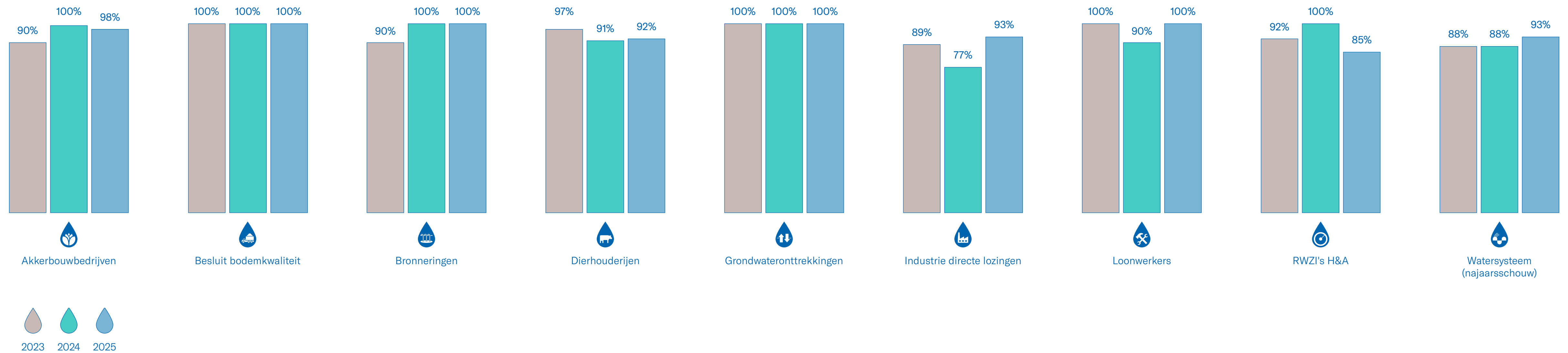
- In de meeste handhavingssituaties kon worden volstaan met een ambtelijke aanmaning (78%). In ongeveer 14% van de gevallen was een aanvullende (bestuurlijke) waarschuwing noodzakelijk. In 2025 zijn 4 processen-verbaal (PV) opgesteld.
- In 7% van de gevallen is bestuursdwang ingezet. Bestuursdwang wordt vooral ingezet als door slecht onderhoud van watergangen de aan- en afvoer van het water in het geding is.

Olie op het oppervlaktewater

Naleven na handhaving 2025

Percentages naleven van de regels na handhaving

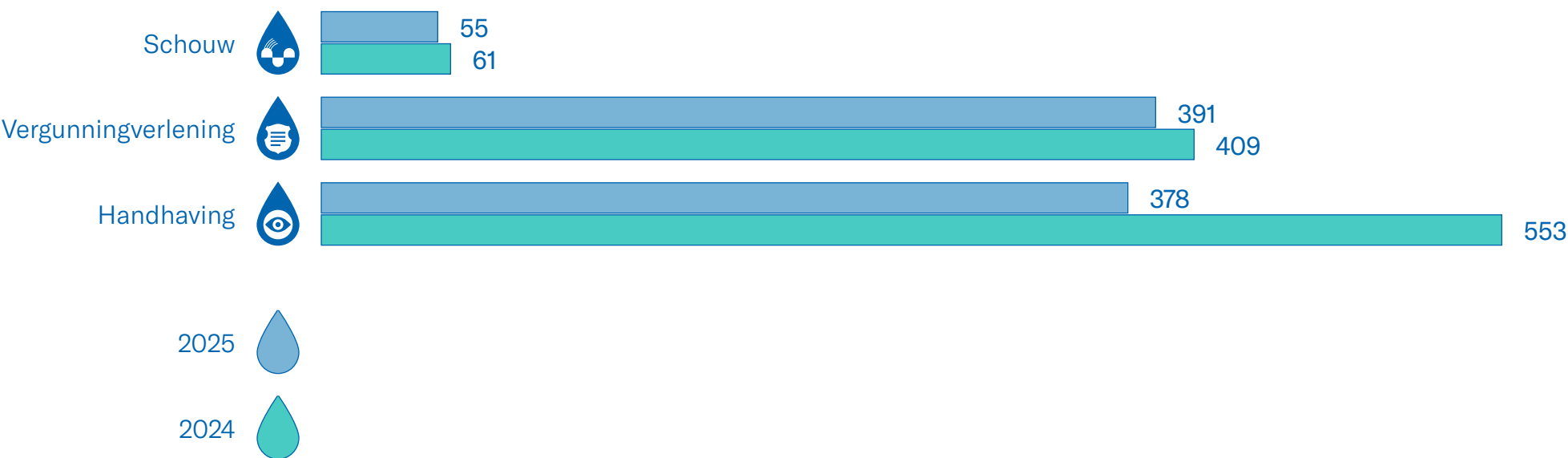
Bij toezicht blijkt het naleven van de regels het laagst bij dierhouderijen, industrie en bij de najaarsschouw. Voor komend jaar leggen we hier de prioriteit op.

Let op: de getallen in de grafiek voor de rwzi's gaan om de jaarlijkse toetsing. Dat is een ander en veel strenger beoordelingscriterium en niet vergelijkbaar met het naleven bij toezicht.

Calamiteiten 2025

Vragen, klachten en meldingen (vkm)

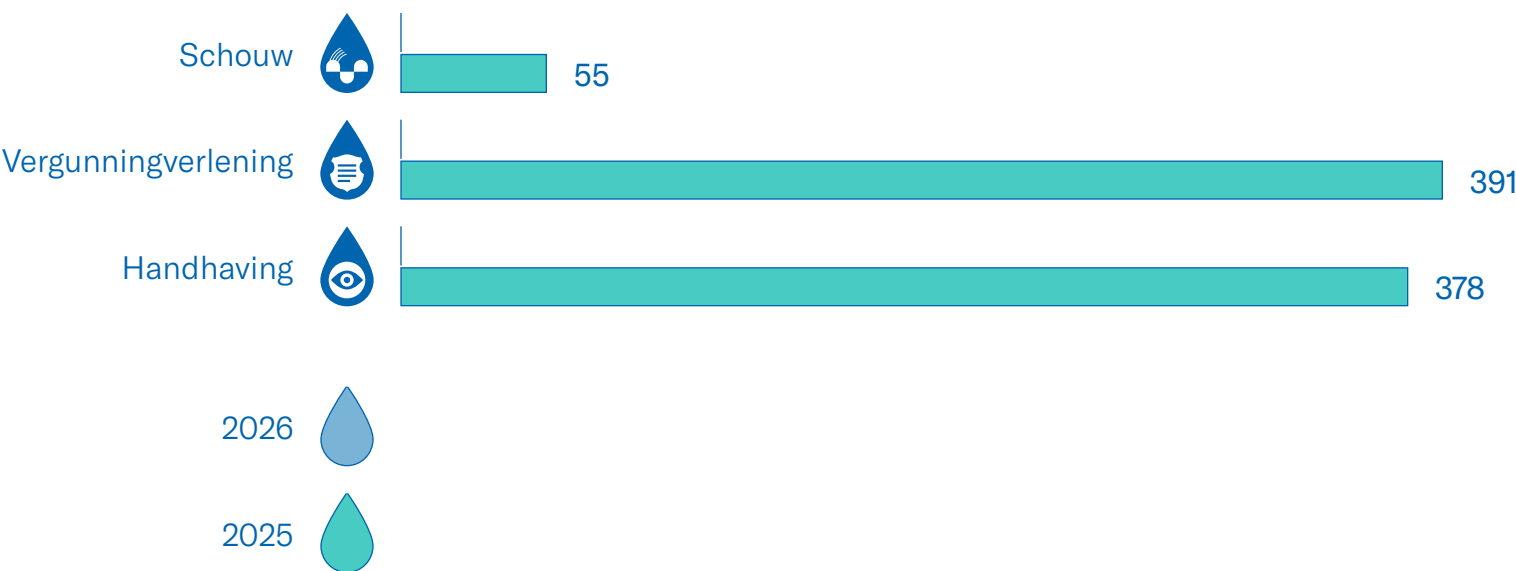
- Het soort en aard van vragen klachten en meldingen loopt nogal uiteen. Het gaat vaak over:
 - **Handhaving:** Dode en flauwe vis, obstakels zoals bomen in watergangen, gezonken bootjes, vervuiling (mest, olie etc), werken/activiteiten zonder vergunning;
 - **Vergunningverlening:** Afstemming over uit te voeren werk, vergunningaanvraag, toestemming eenmalig of jaarlijks terugkerende evenementen;
 - **Schouw:** Vragen schouwkaart, verzoek om watergangen op de schouwkaart te zetten of er juist af te halen, meldingen over het niet schoonmaken van watergangen of een verzoek voor uitstel van onderhoud.
- In 2025 heeft team V&H vergelijkbaar aantal vragen, klachten en meldingen als voorgaande jaren afgehandeld. In de figuur hierboven zien we voor ‘Handhaving’ een aanmerkelijk lager aantal afgehandelde vkm’s dan vorig jaar. Dit heeft te maken met ons nieuwe zaakstelsel waarin het eind vorig jaar niet is gelukt om de data goed te ontsluiten.
- De organisatie heeft sinds 2022 een coördinator Waterloket aangesteld. Dat zorgt ervoor dat veel minder vaak vkm’s bij V&H terecht komen die daar niet thuis horen.
- In 2025 was er net als voorgaande jaren een belteam om de vragen over de schouw te kunnen beantwoorden.

In 2025 waren er enkele grote incidenten:

- Blow-out van bentoniet ten gevolge van gestuurde boring (2x)
- Voertuigen te water door gladheid (10x)
- Bluswater verontreinigd met PFAS
- Brand in Zuurdijk
- Lekkage persleiding

Prognose 2026

Vragen, klachten en meldingen (vkm)

Op basis van onze ervaringen van de afgelopen jaren verwachten we in 2026 bij benadering 1.000 vragen, klachten en meldingen. Er is in totaal ca. 2 fte beschikbaar om die af te handelen.

Projecten agrarisch toezicht 2025

DAW

- 10 bedrijfsbezoeken verricht en 8 emissieplannen beoordeeld.

NOOT

- 21 heterdaadcontroles voor gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verricht en
- 4 wasplaatsen bemonsterd en onderzocht op gewasbeschermingsmiddelen (2 waarschuwingsbrieven).

Projecten agrarisch toezicht 2026

Gepland om:

- 10 heterdaadcontroles voor gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verrichten en
- 10 wasplaatsen te bemonsteren en te onderzoeken op gewasbeschermingsmiddelen
- Beoordeling emissieplannen voor DAW-project (was-/spoelplaatsen, erfemissie)

Projecten in 2025

- ◆ Samenwerkingsverband Noordoostelijke Waterschappen en Omgevingsdiensten
Via dit gremium wordt verder gebouwd aan een gezamenlijke, regionale aanpak binnen het VTH-domein.
 - Uitwerking van het toezichtproject rondom olie- en benzineafscheiders ('OBAS-safari 2025/26'). Doel van dit project was kennisdeling tussen toezichthouders van OD's en waterschappen versterken door gezamenlijk controles uit te voeren.
 - Daarnaast is binnen het overleg afstemmingen gezocht rondom ZZS (Zeer zorgwekkende stoffen) aanpak, indirecte lozingen en is diverse inhoudelijke casuïstiek besproken. De bijeenkomsten hadden een duidelijk samenwerkingsdoel: het verbeteren van uniforme werkwijzen, het delen van best practices, elkaar inspireren in de doorontwikkeling van VTH-processen en het versterken van de ketenaanpak in het water- en milieutoezicht. De actieve deelname van zowel OD's als waterschappen was effectief.
- ◆ Implementatie nieuw VTH-systeem (XxlInc)
Ons oude programma Powerbrowser dat door V&H werd gebruikt is vervangen door het nieuwe zaaksysteem XxlInc. De live-gang was in september 2025. Voor team V&H betekent dit dat het VTH-systeem is ondergebracht in XxlInc. Het programma XxlInc is middels een koppeling verbonden met het DSO, waarin meldingen en vergunningsaanvragen worden ingediend. Meldingen en vergunningsaanvragen komen op deze manier 'automatisch' binnen in ons zaaksysteem. Daarbij moet wel worden aangetekend dat de overgang naar XxlInc afgelopen periode veel strubbelingen kende.
- ◆ Selectie nieuwe plan- en toepasbare regelsoftware ten behoeve van DSO
Aanleiding hiervan is dat de huidige leverancier (Moxio) aangaf in 2025 met de applicatie 'Regelbeheer' te zullen stoppen. Migratie en livegang verwachten we voor de zomer van 2026 te hebben voltooid.

Projecten in 2026

- ◆ Deelname projecten Samenwerkingsverband Noordoostelijke Waterschappen en Omgevingsdiensten
 - Vervolg project OBAS (olie-benzine afscheiders; trekker project: Omgevingsdienst Twente)
 - Bufferstroken/teeltvrije zones (trekker Waterschap Drents Overijsselse Delta)
- ◆ Medio 2026 implementatie nieuwe plan- en toepasbare regelsoftware

Nieuwe ontwikkelingen (2025)

💧 WPG-audit Vergunningverlening en Handhaving

In 2025 is door Bakertilly een externe audit verricht op de naleving van de Wet politiegegevens (WPG). De audit had als doel inzicht te geven in de manier waarop door onze BOA's strafrechtelijke gegevens worden verwerkt binnen toezicht- en handhavingstaken en of de geldende wettelijke kaders en interne richtlijnen correct worden toegepast.

Uit de audit blijkt dat de basisprocessen op orde zijn en dat medewerkers zorgvuldig omgaan met strafrechtelijke gegevens. Wel is geconstateerd dat verdere uniformering van werkprocessen en documentatie wenselijk is, met name rond logging, toegangstoekenning en het vastleggen van gegevensstromen met ketenpartners. Naar aanleiding hiervan hebben we verbetermaatregelen opgesteld, waaronder het actualiseren van het WPG-beleid, het aanscherpen van autorisatiebeheer en het vergroten van bewustwording via gerichte trainingen.

💧 PFAS

- Runsloot: Februari 2025 is in de Runsloot bij Eelde een PFAS-verontreiniging vastgesteld. In het traject vanaf het vliegveld tot aan het Eelderdiep worden in het oppervlaktewater, het maaisel en de bovengrond van het maaipad (maar niet in de baggerspecie) verhoogde waarden aan PFAS aangetroffen:
<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/bodem/bodem-verontreinigingen-leefomgeving/bodem-wateronderzoek-eelde/>
Het onderzoek richt zich nu op de bron van de verontreiniging, verspreidingsroutes en de mogelijkheden tot (sanerings)maatregelen.
- Calamiteuze lozingen: op enkele bedrijfslocaties is in het bluswater PFAS aangetroffen. Aan deze bedrijven is opgelegd om het afvalwater met een actief koolfilter (een zuiveringstechniek met een zeer hoog rendement) te reinigen.

Vervolg nieuwe ontwikkelingen (2026)

💧 AI-ondersteuningstool voor vergunningverlening

Waterschap Noorderzijlvest ontwikkelt samen met Hunze en Aa's een AI-ondersteuningstool voor vergunningverlening. Deze tool helpt medewerkers sneller en consistentere aanvragen te beoordelen door relevante beleidskaders, eerdere besluiten en gebiedsgegevens inzichtelijk te maken. Het project bevindt zich in de prille ontwikkelfase en richt zich op verantwoord en transparant gebruik van AI, waarbij menselijke toetsing altijd leidend blijft.

💧 Intensievere samenwerking voor vergunningverlening met RWS, het Wetterskip, H&A

De bedoeling is om meer kennis uit te wisselen. Best practices voor waterkwaliteitsvergunningen worden met elkaar gedeeld. Dat scheelt veel uitzoekwerk en draagt bij aan een hoge kwaliteit van de verleende vergunningen.

PFAS-verontreiniging Runsloot

Omgevingswet (2025)

- ◆ **1 succesvolle wijziging** van de **Waterschapsverordening** en **2 actualiseringen** voor een deel van de **werkingsgebieden**.
- ◆ **Toepasbare regels:** op basis van gebruikservaringen uit het team worden de vergunningchecks en formulieren doorlopend verbeterd.
- ◆ Op 15 januari 2025 hebben alle medewerkers van V&H een **opfriscursus Omgevingswet** gevolgd.

Informatie en communicatie in 2025

- ◆ Nieuwsbrief Boerderij en Water (2x)
- ◆ Advertenties dagbladen (schouw, publicaties etc.)
- ◆ Webpagina
- ◆ Presentaties over Gebiedsgericht Toezicht gegeven bij andere waterschappen
- ◆ Presentatie over was- en spoelplaatsen bij een DAW-voorlichtingsbijeenkomst
- ◆ Voorlichting over wet- en regelgeving aan eigenaren wasplaatsen (actualisatie vergunningen)

Informatie en communicatie in 2026

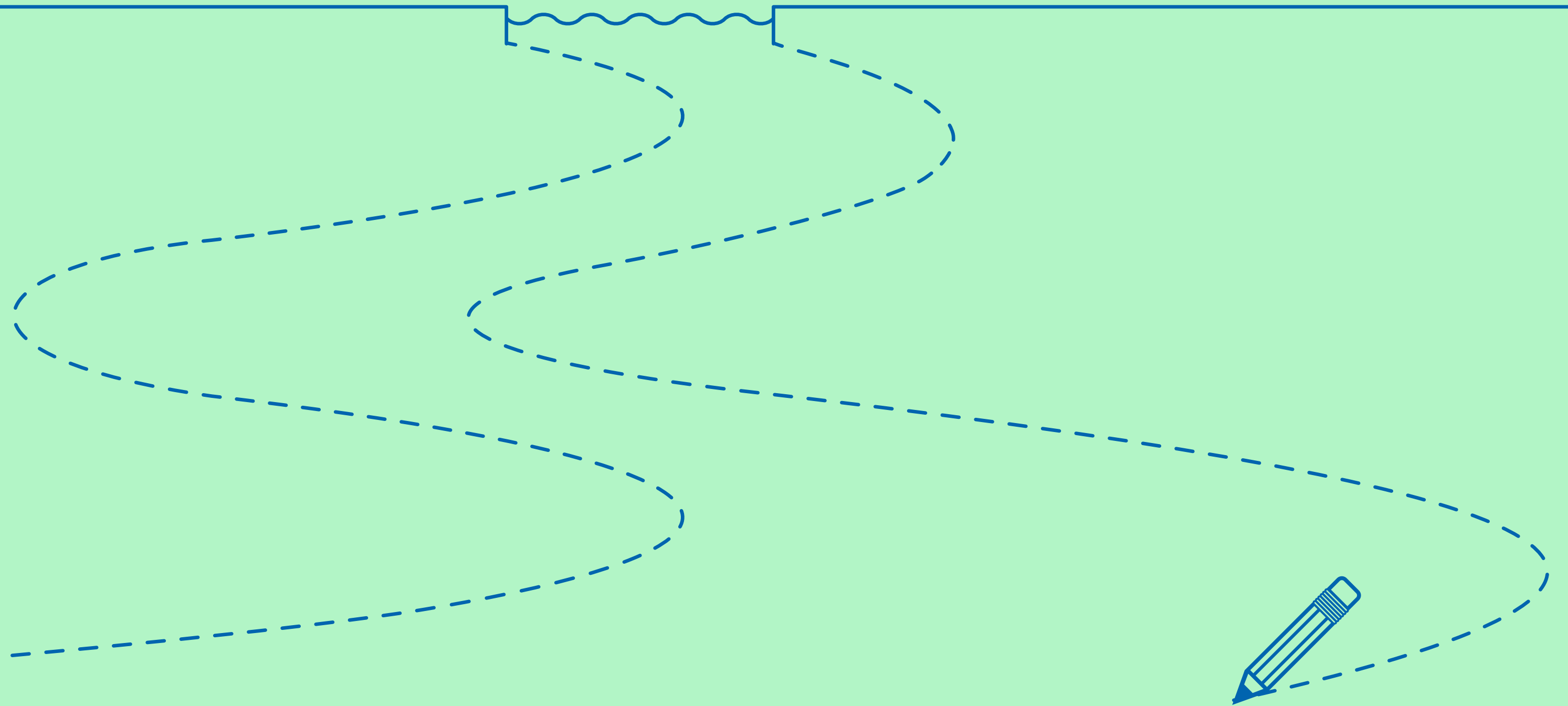
- ◆ Nieuwsbrief Boerderij en Water
- ◆ Advertenties dagbladen (schouw, publicaties etc.)
- ◆ Sociale media
- ◆ Presentaties aan doelgroepen

We gaan weer samenwerken met:

Wat kan anders?

Aanbevelingen voor 2026

1. De komst van de Omgevingswet, de Kader Richtlijn Water en strikte regelgeving voor Zeer Zorgwekkende Stoffen maakt het noodzakelijk om een **deel van de lozingsvergunningen** te **actualiseren**. Het is belangrijk daar in 2026 voldoende **prioriteit aan te geven**.
2. **Gebiedsgericht toezicht is steeds meer een structureel onderdeel van het werk van onze handhavers**. We gaan in 4 gebieden aan de slag: Garnwerd (E. coli), gemeente Hogeland (gewasbeschermingsmiddelen), Westerkwartier/Noordenveld en Groot Wetsinge (nutriënten). Daarbij zullen we ook in 2026 voor de handhaving de prioriteit leggen op veehouderij, loonwerkers en industrie.
3. **De werkvoorraad aan oplevercontroles van verleende vergunningen is opgelopen tot een aantal van ca. 550**. In 2026 worden daar voldoende uren voor gereserveerd.
4. Het zaakstelsel Xxlnc is geïmplementeerd. Er zitten nog wel wat kinderziektes in **de software en de sjablonen van standaardbrieven behoeven nog verbetering**. Daar moet voldoende prioriteit aan worden gegeven.
5. **Opleiding, Training en Oefenen (OTO)**: medewerkers moeten continu worden getraind voor de calamiteitenorganisatie (Veiligheidsregio Groningen Drenthe, CoPI (Commando plaats incident)).
6. **We stappen over naar nieuwe plan- en toepasbare regelsoftware**. Na livegang is er voldoende capaciteit nodig aan de kant van vergunningverlening voor het testen van de activiteiten in het Omgevingsloket.

Jaarverslag 2025 en Uitvoerings- programma 2026

Team Vergunningverlening en Handhaving, januari 2026

